СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск - 6.54, 19.10, 12.16;
Віцебск - 6.43, 19.01, 12.18;
Магілёў - 6.43, 19.00, 12.17;
Гомель - 6.42, 18.54, 12.12;
Гродна - 7.11, 19.23, 12.12;
Брэст - 7.10, 19.26, 12.16.
МЕСЯЦ:
Апошняя квадра
19 верасня
ІМЯНІНЫ:
Якіма, Ганны, Язэпа, Хвядоса, Феафана, Харытона, Мініты.

ЗВЯЗДА

22 ВЕРАСНЯ 1992 г. аўторак № 190 [21968]

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

РОЗГАЛАС

А ТЫ АТРЫМАЎ СВАЕ 5 ГРАМАЎ ГУМАНІТАРНАЙ ДАПАМОГІ?

ГРОДНА. На першы погляд, здаецца, што мы на Беларусі атрымліваем вельмі многа гуманітарнай дапамогі. Вось гродзенскія журналісты і вырашылі пагадзець, ці так гэта. Высветлілася, што за апошнія паўтара года ў вобласць паступіла 550 тон прадуктаў харчавання ў выглядзе гуманітарнай дапамогі, прычым паступленне за першае паўгоддзе гэтага года склала ў сярэднім усяго па 150 грамаў на чалавека, а ліпеньская «дапамога» — 5 грамаў на жыхара Гродзеншчыны. Вывады, паважаныя чытачы, рабіце самі.

ІНФАРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ:

ВАЛЮТА

На стану на канец жніўня бягучага года валютныя запасы Беларусі склалі 13 мільёнаў долараў. У той жа час, згодна з пастановамі, што знаходзяцца ў стадыі падрыхтоўкі, і тымі распараджэннямі, якія ўжо дзейнічаюць, з дзяржаўнага валютнага фонду на розныя патрэбы неабходна выдзеліць амаль 165 мільёнаў долараў.

Атрымліваецца цікавы дысбаланс. А ўся справа ў тым, што ў першым паўгоддзі прыбытак беларускіх прадпрыемстваў ад экспарту склаў 128,4 мільёна долараў, з якіх 27,7 мільёна вінны былі паступіць у вышэйназваны дзяржфонд, аднак паступіла толькі 15. Прадпрыемствы ўмела маскіруюць валютныя экспартныя здзелкі пад бартэрныя. А ў апошнім выпадку, як вядома, адлічэнні ў дзяржфонд не прадугледжаны. Вось ужо і ўзяць валюту ні ўзносы ў міжнародныя арганізацыі, утрыманне сваіх прадстаўніцтваў за мяжой і г.д. На нядаўнім пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь было вырашана з дзяржаўнага валютнага фонду выдзяляць толькі на самыя неабходныя патрэбы—ахова здароўя, вытворчасць лекаў, патрэбы МЗС і да т.п. Кантраляваць выкарыстанне сродкаў будзе створаны спецыяльны валютны камітэт пад кіраўніцтвам самога Вячаслава Кебіча.

ДА УРУЧЭННЯ ВЯРЫЦЕЛЬНЫХ ГРАМАТ

21 верасня Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Новай Зеландыі ў Рэспубліцы Беларусь Джэральд Рэджынальд Макгі ўручыў вярыцельныя граматы першаму намесніку Старшыні беларускага парламента Вячаславу Кузняцову.

Джэральд Рэджынальд Макгі нарадзіўся 16 лістапада 1939 года ў Данідзіне. Мае званне «магістр гуманітарных навук».

З 1959 па 1964 год ён — служачы новазеландскай кампаніі «Шэл оіл лімітэд». З 1965 года — дыпламат-стажор у Аб'яднаным міністэрстве замежных спраў. З 1966 года — трэці, а затым другі сакратар пасольства ў Апіа — сталіцы Заходняга Самоа. З 1970 года — зноў у Аб'яднаным міністэрстве замежных спраў Новай Зеландыі ў Велінгтоне, другі сакратар. З 1972 года — консул у Нью-Йорку. З 1976 года — першы сакратар Аб'яднанага міністэрства замежных спраў Новай Зеландыі.

Са студзеня 1979 года вывучаў рускую мову ў канадскай ваеннай моўнай школе ў Атаве. З верасня 1979 года з'яўляўся спачатку саветнікам, а затым паверанным у справах Новай Зеландыі ў Маскве. З 1981 па 1983 і з 1988 па 1990 гады — дзеючы дырэктар, дырэктар аддзела краін Сярэдняга Усходу і Афрыкі Міністэрства знешніх сувязей і гандлю Новай Зеландыі ў Велінгтоне. З 1983 па 1985 год — спецыяльны ўпаўнаважаны ў Ганконгу. З 1985 па 1988 год — Вярхоўны ўпаўнаважаны ў Порт - Морсбі — сталіцы Папуа - Новай Гвінеі. З 1990 года — Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Новай Зеландыі ў Маскве.

Жанаты.

Аддзел інфармацыі МЗС Рэспублікі Беларусь — БЕЛІНФАРМ.

Ініцыятыва міжнароднага партнёрства

У міжнародным кангрэсе «Еўропа і свет у пераломны момант», што праходзіў у нямецкім горадзе Вольфсбургу, прыняў удзел Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч. У рабоце кангрэса ўдзельнічалі вядучыя прадстаўнікі міжнароднага палітычнага і эканамічнага жыцця.

Арганізатар кангрэса — супольніцтва «Ініцыятыва міжнароднага партнёрства», заснаванае ў 1990 годзе па пачыну буйнейшых нямецкіх карпарацый «Бош», «Сіменс», «Фольксваген», банкаў, Рымскага клуба і горада Вольфсбурга. Папярэднія два кангрэсы і сёлетні імкнуцца аб'яднаць намаганні вышэйшых сфер палітыкі, прадпрымальніцтва і навукі ў пераадоленні цяжкасцей, што перашкаджаюць развіццю сучаснай цывілізацыі.

Права прэм'ернага слова на кангрэсе было прадастаўлена Станіславу Шушкевічу як кіраўніку парламента новай незалежнай краіны, што вырашае складаныя праблемы станаўлення дзяржаўнасці ва ўмовах сур'ёзнага эканамічнага крызісу. Цэнтральны даклад зрабіў таксама Станіслаў Шушкевіч. Такая «раскладка» арганізацыі работы кангрэса — далёка не выпадковасць. Буйнейшыя палітыкі і бізнесмены Еўропы, ЗША, Канады і Японіі праяўляюць вялікую цікавасць да Беларусі — адной з нямногіх рэспублік былога Саюза, што гарантуе цывілізаваны характар эканамічнага і палітычнага супрацоўніцтва.

Прамова лідэра нашага парламента, прасякнутая клопатам аб стабільным развіцці суверэннай Беларусі і актывізацыі яе ўключэння ў еўрапейскую эканамічную інтэграцыю, была сустрэта з вялікай увагай і прызнаннем. Пра гэта сведчыць той факт, што літаральна ўсе наступныя прамоўцы спасылаліся на даклад Станіслава Шушкевіча як канцэптуальны ўклад у працэс асэнсавання нашага жыцця.

У рамках работы кангрэса Станіслаў Шушкевіч правёў шэраг палітычных перагавораў, у прыватнасці меў гутарку з прадстаўніком Камісіі еўрапейскага экалагічнага супольніцтва Атакарам Ганам па пытанню адкрыцця ў Мінску прадстаўніцтва ЕЭС. Абмеркаваны магчымасці прадастаўлення Беларусі крэдытаў з боку ЕЭС.

Кіраўнік беларускага парламента прыняў таксама прэм'ер-міністра Ніжняй Саксоніі Герхарда Шрэдэра. Размова ішла аб дапамозе з боку ўлад гэтай нямецкай зямлі ў лячэнні беларускіх дзяцей, што пацярпелі ад Чарнобыля. Дасягнута дамоўленасць аб тэрміновай пастаўцы ў нашу рэспубліку прадстаўніка Ніжняй Саксоніі з мэтай вызначэння прыярытэтных напрамкаў такой дапамогі. Лячэнне беларускіх дзяцей будзе арганізавана ў рэспубліцы.

Працяглую гутарку меў Станіслаў Шушкевіч і з генеральным дырэктарам ЮНЕСКО Федэрыкам Маерам. Абмяркоўваўся ўдзел ЮНЕСКО у рэстаўрацыі помнікаў культуры на Беларусі, у прыватнасці, Мірскага замка. Праналізавана садзейнічанне ЮНЕСКО ў арганізацыі гуманітарнай адукацыі ў вышэйшай і сярэдняй школе рэспублікі, развіцці недзяржаўнай сеткі адукацыі і ўдасканаленні сістэмы атэстацыі навуковых і педагагічных кадраў у адпаведнасці з сусветнымі стандартамі.

Праведзены перагаворы і з іншымі прадстаўнікамі палітычных і дзелавых колаў. У рабоце кангрэса прыняў таксама ўдзел і выступіў М. Гарбачоў.

Васіль ВАРАБ'ЁЎ. (БЕЛІНФАРМ).

У БЕЛАРУСІ ЗНОЙДЗЕНЫ БУРШТЫН

Найстаражытнейшы з самацветаў—пянта, гінтарыс, бурштын. Нароўні з крэменем ён быў адным з першых мінералаў, на якія звярнуў сваю ўвагу першабытны чалавек. І праз тысячагоддзі працягвае ён вабіць прыгажосцю форм, бляскам і багаццем залацістых адценняў. Гарачай слязой па загінуўшых героях называлі гэты сонечны камень старажытныя грэкі. У сярэднявеччы пра яго гаварылі як пра застылую марскую пену.

Манаполія балтыйскіх радовішчаў даўно парушана. Бурштын сустракаецца на Украіне, вядомы ён на Паўднёвым Сахаліне, знойдзена яго прысутнасць і ў Казахстане. А ў гэтым годзе прыйшла чарга Беларусі.

Падзея нечаканая і абнадзейваючая: знаходка буйнога месцанараджэння бурштыну, калі такая адбудзецца, абяцае нашай рэспубліцы немалыя прыбыткі. Адышлі ў нябыт часы, калі маленькая фігурка з бурштыну каштавала даражэй раба, але і цяпер гэты камень не страціў свайго значэння ні як матэрыял для ювелірных упрыгажэнняў, ні як каштоўная сыравіна для прыборабудавання, хімічнай і парфумернай прамысловасці. 250 долараў за кілаграм — такі цяперашні кошт сонечнага мінералу на міжнародным рынку.

Поспех садзейнічае пошукавым работам нашых геолагаў. Знойдзена дастатковая колькасць узораў. Некаторыя з іх вагой да 800 грамаў. Але галоўнае—па якасці наш «сухапутны» бурштын не ўступае прыбалтыйскаму. Хто ведае, можа з часам бурштын Беларусі набудзе такую ж сусветную вядомасць і прызнанне.

В. ПАЛЯКОВА.

Чаго чакаць ад замежных паездак нашых парламентарыяў

Прэсе хутчэй падавай эканамічны эфект. У тым ліку і ад паездкі за мяжу. Тым больш, што ездзіла парламенцкая дэлегацыя. А калі эфекту няма, то... Адным словам, з учарашняй прэс-канферэнцыі Станіслава Шушкевіча многія пайшлі нездаволенымі. Усім хацелася, каб афіцыяльны візіт на высокім узроўні завяршыўся падпісаннем больш важкіх, чым сумеснае камюніке з урадам зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія, дакументаў (камюніке, дарэчы, таксама патрэбнае і важнае).

Можа, яно і так. Але калі мець на ўвазе, што маладой нашай краіне сёння даводзіцца рабіць сапраўдны прарыў у міжнародную супольнасць, заяўляць аб сабе на поўны голас, то вынікі візіту сапраўды можна расцаніць як добрыя, станоўчыя (гэта ацэнка Шушкевіча). Наша парламенцкая дэлегацыя (а яе на прэс-канферэнцыі прадстаўлялі таксама Пятро Садоўскі і акадэмік Анатоль Міхайлаў) прыняла актыўны ўдзел у кангрэсе «Еўропа і свет на пераломе», сустрэлася з прэзідэнтам, дзяржаўным сакратаром і радам міністраў ФРГ, з прадстаўнікамі буйнога бізнесу.

Члены дэлегацыі расказваюць, што цікавасць іх германскіх субяседнікаў да Беларусі шчырая і глыбокая. Дасягнуты дамоўленасці аб цесным супрацоўніцтве ў галіне эканомікі, навукі, культуры. У прыватнасці, немцы гатовы прыняць нашых маладых фермераў да сябе на вучобу, садзейнічаць пераабсталяванню дзіцячай хірургічнай клінікі ў Мінску, будаўніцтву тут жа сервіснага цэнтра для тэхнічнага догляду медыцынскіх прыбораў, адкрыць у нас інстытут Гётэ і г. д. Як сказаў Старшыня парламента, адпрацавана «многа канкрэтных пазіцый». Пры гэтым не ішла размова ні аб якой дапамозе, апрача інтэлектуальнай. «Наша пазіцыя не была жабрацкай»,— падкрэсліў Станіслаў Станіслававіч. У хуткім часе, дапоўніў яго акадэмік Міхайлаў, на аснове дамоўленасцей чакаецца падпісанне дагавораў. Іх адсутнасць вельмі перашкаджае, асабліва дагавора аб эканамічным супрацоўніцтве.

Адказваючы на пытанні, С. Шушкевіч так ахарактарызаваў змяненне цэн на энерганосьбіты ў Расіі: «Крок трошкі большы, чым трэба было рабіць. Нам будзе цяжка». Ён падкрэсліў, што застаецца прыхільнікам захавання рублёвай зоны, але калі Беларусь вымусяць з яе выйсці, то ўсё для гэтага будзе падрыхтавана.

Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ, аглядальнік «Звязды».

РАДЫЁ ФАКТ

У ЧАКАННІ НОВАГА АСЕННЯГА ПАВЫШЭННЯ ЦЭН ЖЫВЕ СЁННЯ МАСКВА. Мяркуецца, што да канца года цана на мяса дасягне 300 рублёў за кілаграм, масла —400. Хлеб будзе каштаваць 40 рублёў бохан. Цэны ў Маскве растуць штодня. На два-тры рублі зноў падаражаў хлеб. І яшчэ факт для роздуму... Сёння ў Маскве жыццё прыкладна ўдвая даражэйшае, чым у любой са сталіц краін СНД.

***

ПРАЦЯГВАЮЦЬ ВОСЕНЬСКІЯ НАРЫХТОЎКІ ЖЫХАРЫ НАШАЙ РЭСПУБЛІКІ. Асабліва складанае становішча з бульбай, паведамілі карэспандэнту «Радыёфакта» ў Дзяржкамстаце Беларусі. Адзін гектар дае толькі 97 цэнтнераў замест 137 мінулагодніх. На 21 працэнт знізілася вытворчасць мяса, далікатэсам можа стаць нават капуста. Відаць, зноў прыйдзецца зацягваць паясы...

***

НАБІРАЕ ТЭМПЫ БЕСПРАЦОЎЕ У РЭСПУБЛІЦЫ. Толькі Мінскі аўтазавод да канца года развітаецца з пяццю тысячамі рабочых, «Інтэграл» звольніць амаль 13 тысяч. У сувязі з ростам беспрацоўя Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі заклікала правесці 6 кастрычніка масавыя акцыі пратэсту.

***

МІНІСТЭРСТВА СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ І ХАРЧОВАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ МАЛДОВЫ ПАДРЫХТАВАЛА ПРАГРАМУ АДРАДЖЭННЯ У РЭСПУБЛІЦЫ ВІНАГРАДАРСТВА І ВІНАРОБСТВА. Прадугледжана ўдвая павялічыць да канца стагоддзя збор вінаграду, а аб'ёмы вытворчасці віна і каньяку давесці да 80 мільёнаў гекалітраў.

***

У ЛОНДАНЕ ПАЧАЛАСЯ СЛЕДЧАЯ МЕДЫЦЫНСКАЯ ЭКСПЕРТЫЗА АСТАНКАЎ, якія, як мяркуюць, належаць забітаму ў Екацярынбурзе расійскаму імператару Мікалаю Другому і членам сям'і Раманавых. Самыя перадавыя навуковыя тэхналогіі будуць задзейнічаны, каб паспрабаваць знайсці разгадку гэтай тайны.

Бензін пакуль што танны. Але, відаць, хутка падаражэе. І не толькі ён

Мы ўжо паведамлялі пра водпуск цэн на нафту і нафтапрадукты ў Расіі, выказвалася меркаванне наконт таго, чым гэта можа пагражаць нам. Прычым сітуацыя на той момант яшчэ не была поўнасцю дакладнай.

Не праяснілася яна да канца і на сённяшні дзень. Дакладна вядома адно: пакуль што мы жывём па старых цэнах, але можна не сумнявацца, што новыя цэны будуць і ў нас. Як зазначылі ў рэспубліканскім Дэпартаменце цэн, хутчэй за ўсё мы будзем жыць па тых цэнах на нафту і нафтапрадукты, якія складуцца ў Расіі (нагадаем: гэта ўмова датычыць рэспублік, якія маюць з Расіяй адпаведныя пагадненні, астатнія ж рэспублікі, мяркуецца, чакаюць сусветныя цэны). Па некаторых прыкідках, прыкладная цана можа скласці 7,5 тысячы рублёў за тону нафты. Адсюль, адпаведна, возьмуць пачатак і цэны на нафтапрадукты. (Для даведкі: цяперашняя сярэдняя цана тоны нафты для Беларусі складае 2.816 рублёў. Гэта па дадзеных Дэпартамента цэн, у Дзяржкамнафтапрадукце ж назвалі лічбу 3.500. А сусветная цана — 127 долараў).

Як стала вядома, у рэспубліцы створана свайго роду камісія, якая менавіта і пралічвае магчымыя вынікі расійскага рашэння для нас. Вызначаецца, чым можа адказаць рэспубліка, што яна можа супрацьпаставіць са сваёй прадукцыі, г. зн. таксама заламаць цану. Вядома, да пэўнай мяжы — пакуль гэтую прадукцыю будуць згодны браць, і ўжо цяпер можна смела сцвярджаць, што вагавыя катэгорыі ў нас з Расіяй, у сэнсе эквівалентнага абмену, далёка не аднолькавыя. І гэта, напэўна, многім зразумела, што ў прыватнасці пацвярджаецца і наступным неафіцыяльным меркаваннем: водпуск цэн на нафту і нафтапрадукты ў Расіі можа абярнуцца падаражаннем па нашай народнай гаспадарцы з каэфіцыентам 1,3—1,5.

Што ж, у любым выпадку лёгкага жыцця не варта чакаць. Гэта, дарэчы, відаць, хутчэй за ўсіх зразумелі аўтааматары, якія наладзілі даўжэзныя чэргі да бензакалонак (нават начуюць каля іх), каб заправіцца «танным» бензінам...

ТАКІЯ ВОСЬ НЕВЯСЁЛЫЯ ЛІЧБЫ

МІНСК. Паводле даных Мінгарстатупраўлення, сярэднясутачны выпуск прадукцыі ў студзені—жніўні гэтага года ў сталіцы Беларусі склаў 483 мільёны рублёў, у жніўні—561. Страты прадукцыі з-за сыравіннай незабяспечанасці дасягнулі 4.497 мільёнаў рублёў. Шэсць прадпрыемстваў горада не выканалі дагаворныя абавязацельствы. Імі недапастаўлена прадукцыі на 282 мільёны рублёў. Сярод іх абутковае аб'яднанне «Прамень» (232.968 тысяч рублёў), падшыпнікавы завод (36.323), вагонарамонтны (5.080), трактарны (2.937), маторны (4.267) заводы, выдавецтва «Беларускі Дом друку» (865 тысяч рублёў).

«НІЗЫ» НЕ МОГУЦЬ ЖЫЦЬ ПА-СТАРОМУ. ДАРЭЧЫ, ЯК І «ВЯРХІ»

17 верасня мантажны ўчастак доследнай вытворчасці НДІ электронных вылічальных машын у поўным саставе не выйшаў на работу.

Асноўнымі патрабаваннямі бастуючых было павышэнне заработнай платы як мінімум да 5 тысяч рублёў. Работнікі абураны тым, што, як яны сцвярджаюць, адміністрацыя НДІ і цяпер атрымлівае ў тры-чатыры разы больш за гэтую суму. Прад'яўлены таксама іншыя патрабаванні: устанавіць зменны графік работы, звольніць начальніка доследнай вытворчасці...

Аднак, паводле слоў намесніка галоўнага інжынера НДІ В. Фаміча, патрабаванні аб павышэнні зарплаты выканаць проста немагчыма, бо інстытут знаходзіцца ў вельмі складаным фінансавым становішчы з-за адсутнасці заказаў на распрацоўкі. Начальства ж, заявіў В. Фаміч, атрымлівае кожны месяц не больш 10 тысяч рублёў. «Ну, а калі памяняць адміністрацыю, — лічыць намеснік галоўнага інжынера, — то гэту ўстанову наогул чакае крах».

У рабочых мантажнага ўчастка, відаць, іншая думка. На сустрэчы з прадстаўніком Канфедэрацыі працы Беларусі ў той жа дзень была створана камісія, якая з 22 верасня пачне праверку фінансавых дакументаў НДІ.

Баставаўшы ўчастак пачаў працаваць 18-га.

Віктар ДЗЯТЛІКОВІЧ. [БелаПАН].

Мал. Віктара ДУБОВІКА.

КАЛІ ПРЫЙДЗЕ ЧАС ПАЖЫЛЫХ ЛЮДЗЕЙ?

У Мінску адбылося пасяджэнне прэзідыума Каардынацыйнага савета арганізацыі ветэранаў СНД.

Ветэраны перажываюць далёка не лепшыя часіны. 75 працэнтаў пенсій значна ніжэй устаноўленага ўрадам пражытачнага мінімуму. Асноўны прадукт харчавання малазабяспечаных (а менавіта да іх адносяцца ветэраны) — бульба ў гэтым годзе каштуе 25 рублёў за кілаграм. Пры скарачэннях на прадпрыемствах і ўстановах у першую чаргу звальняюць, вядома, ветэранаў. Як адзначыў старшыня Савета ветэранаў рэспублікі Анатоль Андрэеў, выйсце з гэтага становішча толькі адно — увядзенне картачнай сістэмы для ветэранаў вайны, інвалідаў, іншых бедных слаёў насельніцтва. Неабходна таксама ўдакладніць ільготы на транспартныя паслугі, далейшае развіццё службы сацыяльнай дапамогі, што дазволіла б зэканоміць на ўтрыманні дамоў ветэранаў і састарэлых.

Шмат увагі на сустрэчы ўдзялялася і праблеме перазахавання астанкаў нашых салдат, знойдзеных пошукавымі групамі. Як гаварыў Аляксандр Сувораў, пакуль не пахаваны апошні салдат, вайна не скончана.

Перафразіруючы гэтыя словы, можна сказаць, што акцыю «Ніхто не забыты, нішто не забыта» заканчваць пакуль рана. Больш таго, ініцыятыва правядзення 1 кастрычніка Дня пажылых людзей мае права на жыццё. Як і імкненне НБСЕ аб'явіць 1993 год Годам пажылых людзей.

КАМСАМОЛ СКАНАЎ. СВЯТОЕ МЕСЦА ПУСТЫМ НЕ БЫВАЕ

У Доме літаратара адбылася сустрэча калектыву Цэнтра эстэтычнага выхавання з першым намеснікам Старшыні Вярхоўнага Савета Вячаславам Кузняцовым. Работнікі Цэнтра прасілі з увагай паставіцца да іх дзейнасці і стварыць належныя ўмовы для работы. Сёння, калі стала зразумела, што камсамол і піянерскія арганізацыі не апраўдалі сябе як выхавальнікі маладога пакалення, неабходна стварыць нейкі новы каардынацыйны цэнтр або лепш за ўсё рэспубліканскі камітэт па выхаванню. Цэнтр эстэтычнага выхавання паклаў гэтаму пачатак. Але існуючы сёння Цэнтр не хоча абмяжоўвацца аб'яднаннем лепшых творчых сіл рэспублікі. Ён плануе выдаваць праграмы па выхаванню моладзі ў музыцы, мастацтве, тэатры, архітэктуры і г. д. А каб быць незалежным, яму трэба мець сваю друкарню, хоць бы невялічкую, і некалькі тон паперы ў год. Вячаслаў Кузняцоў і намеснік старшыні падкамісіі па справах моладзі Вярхоўнага Савета рэспублікі Анатоль Лябедзька запэўнілі ўдзельнікаў сустрэчы, што дзяржава будзе падтрымліваць Цэнтр эстэтычнага выхавання, дапамагаць у яго творчых пачынаннях.

Ганна ЛАГУН.

ЛЕПШ МЕНШ, ДЫ ЛЕПШ

На Мінскім трактарным заводзе прынята рашэнне аб вырабе ў наступным 1993 годзе 95 тысяч трактараў «Беларусь».

Іх колькасць не павялічваецца, ў адрозненне ад мінулых гадоў, калі планка выпуску штогод узнімалася ўсё вышэй і вышэй. Але затое рэзка ўзрастаюць патрабаванні да якасці выпускаемай прадукцыі. Без гэтага паказчыка немагчымы выхад калектыву прадпрыемства з эканамічнага крызісу. Толькі высокая якасць дапаможа ўтрымаць дасягнуты ўзровень экспартных паставак. Бо на сённяшні дзень гаспадаркі Беларусі закупляюць усяго 5 працэнтаў трактараў МТЗ, астатнія ж 95 ідуць на экспарт—у краіны СНД і іншыя зарубежныя дзяржавы. На прадпрыемстве жартуюць, што па гэтаму паказчыку трактарны наблізіўся да Японіі. Але калі сур'ёзна, то дробязей у такой справе не бывае. Не спадзеючыся больш нават на таленавітыя рукі зэкаў, усе заказы, якія размяшчаліся раней у так званых «паштовых скрынях», зноў вяртаюцца ў цэхі МТЗ.

Алег ПРАЦЬКО.

Паведамленне Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу

АБ ІНДЭКСЕ СПАЖЫВЕЦКІХ ЦЭН

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведамляе, што ў жніўні 1992 года ў параўнанні з ліпенем 1992 года індэкс цэн на харчовыя і нехарчовыя тавары і паслугі, уключаныя ў «спажывецкую карзіну», склаў 112,2 працэнта.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу.

Наш чалавек у Сопаце

КУБАК КАВЫ ЛЯ КАМІНА

Упершыню ў гісторыі беларускай эстрады наш выканаўца паехаў на фестываль у Сопаце і атрымаў спецыяльны прыз журы.

Гэта — сенсацыя. У іншай краіне з развітым шоу-бізнесам такі поспех мог стаць падзеяй сезона, а сама сустрэча куміра ў аэрапорце, скажам, Бразіліі, ператварылася б ў нейкае падабенства ўсенароднага карнавалу. У нас было ціха. Нагадаю: нешта падобнае здарылася ў 1973 годзе, калі Віктар Вуячыч быў адзначаны Вялікім прызам Міжнароднага фестывалю сучаснай песні ў Токіо.

У кожнага вялікага поспеху артыста заўсёды ёсць перадгісторыя. Гэтым і была выклікана сустрэча з 22-гадовым Андрэем ХЛЯСТОВЫМ і рэжысёрам тэлебачання Аляксандрам ВАВІЛАВЫМ, які ўжо тры гады працуе з маладым спеваком.

— Ці адчуваеш ты, Андрэй, сябе героем эстраднага сезона?

А. Хлястоў: У нейкай меры так, бо, сапраўды, упершыню на такім прэстыжным фестывалі беларуская эстрада праявіла сябе. Я нават не марыў, што буду выступаць у Сопаце. Мы ехалі толькі паўдзельнічаць, без надзеі на тое, што зоймем нейкае месца ў конкурсе.

— Як ты прыйшоў у эстрадную музыку? У цябе былі педагогі?

А. Хлястоў: Не было. Спевамі я займаўся ў Фрунзенскім доме піянераў Мінска. Пайшоў у армію, служыў у аркестры. У Доме афіцэраў быў ансамбль «Артылерыст». На другім годзе службы ўдзельнічаў у адборачным рэгіянальным этапе конкурсу ў Юрмале. Заняў трэцяе месца і пазнаёміўся з Аляксандрам Дзмітрыевічам Вавілавым. Мяне пачалі запрашаць у тэлевізійныя музычныя перадачы — «Начное рандэву», «Лідэр».

— Што табе як выканаўцу даў удзел у конкурсе ў Сопаце?

(Заканчэнне на 2-й стар.).

Погляд з хутара Лесунова:

верасень 39-га як акт вызвалення «заходнікаў» ад зямлі

Чарговая сесія беларускага парламента будзе разглядаць (каторы ўжо раз!) пытанне аб праве ўласнасці на зямлю. Але якім бы ні было рашэнне парламента, бадай што кожнаму грамадзяніну нашай рэспублікі сёння зразумела: гэта той вузел, які раней ці позна, але развязваць давядзецца.

І яшчэ адна акалічнасць сёння не выклікае сумнення: прынятае рашэнне павінна абавязкова ўлічваць, што ў нашым грамадстве яшчэ жывыя людзі, якія памятаюць, дзе канкрэтна ляжыць іх дзедаўскі, бацькоўскі надзел, колькі сіл аддалі яны, колькі грошай заплацілі, каб гэты надзел прыдбаць. Памятаюць і тое, што ў часы нядобрай памяці калектывізацыі разам са скацінаю, сельскагаспадарчым інвентаром, пабудовамі бясплатна забіралася ў іх і гэта зямля. Асаблівую вастрыню набывае гэта пытанне ў Заходняй Беларусі, дзе масавая калектывізацыя праводзілася ў канцы 40-х—пачатку 50-х гадоў. Тут можна сказаць, што толькі адно пакаленне сённяшніх хлебаробаў і не памятае часоў прыватнай уласнасці на зямлю. Астатнія — ох як яшчэ прывязаныя да тых, страчаных не па сваёй волі і не забытых валок, паўвалочак, шнуроў і шнурочкаў.

Пачуцці шкадавання, крыўды, горкай іроніі з прычыны гэтага «калектыўнага» валодання зямлёй жылі і жывуць на ўсіх старэйшых насельніках маіх землякоў. У свядомасці маіх дзядзькаў і бабулек, у свядомасці бацькоў і ўсёй шматлікай радні, у свядомасці іншых насельнікаў вёскі і вёсачак, паселішчаў і мясцінак [illegible] найперш негатыўна асацыіруецца з пазбаўленнем іх спадчыннай або купленай, словам, законна іхняй зямлі.

Вось адзін з безлічы падобных прыкладаў.

У 1910 годзе купіў Зыгмант Канчанін маёнтак Лесунова, што ў цяперашнім калгасе імя Асіпенкі Пастаўскага раёна. Пабудовы ў засені дубоў ды клёнаў, ладны лапік лесу, а галоўнае — 80 гектараў неблагой ворнай зямлі. Не багацей быў Зыгмант Канчанін, такі ж лапатнік, як і іншыя вяскоўцы. Каб зарабіць грошай на зямлю, ён і старэйшыя з чатырох сыноў некалькі гадоў ездзілі аж на Амур, на будаўніцтва чыгункі. Як там працавалася, як жылося, — вядома. Дастаткова сказаць, што нават харч бралі з сабою — там жа пустэча. Салілі сала, сушылі сухары, наза-[illegible] Канчанін не адзін [illegible] зарабляў капейку на зямлю ў Расіі. Да ўсё-такі большасць заходнебеларускіх мужыкоў выбірала іншы шлях — у Амерыку. [illegible]

Але вернемся на хутар Лесунова, які суседзі прызвычаіліся называць «па-панску» маёнткам. Сыны ў Зыгманта пасталелі, пажаніліся, некага добра такі па свеце панасіла, але ў рэшце рэшт сабраліся ўсе на зямлі. «За польскім часам» гаспадар памёр, зямля была адпісана на яго жонку Антаніну, але працавалі на ёй усе разам. Падаткамі землеўладальнікаў польскія ўлады прыціскалі з [illegible]

[illegible] Але на двары быў ужо верасень 39-га...

У 44-м, калі фронт адсунуўся далей на захад, вярнулася сям'я на хутар, якога, уласна кажучы, і не было. [illegible] Пабудовы згарэлі.

[illegible]

Гэтай восенню выпала пабываць на хутары Лесунова разам з праўнукам Зыгманта, унукам Браніслава. Хутара ўжо няма. [illegible]

І не дай нам Бог у будучым, каб [illegible] «па справядлівасці» [illegible] з хутара Лесунова [illegible] законных гаспадароў. [illegible] варожасці і процістаяння ў грамадстве.

І не трэба ківаць на немагчымасць вырашэння гэтага пытання з улікам інтарэсаў былых уладальнікаў зямлі. [illegible]

І тут мне чамусьці ўспамінаецца адзін «амерыканец» [illegible]

— Што ты шкадуеш, Сямён, нудзішся? Канечне, губляць нялёгка. Толькі мы з табой ужо нічога не паправім. Хіба наша пароддзе...

А можа ўсё-такі паправім? Вымушаны будзем паправіць.

Алесь КАСЦЕНЬ.
г. Паставы.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

А. Хлястоў: Пасля Сопата я стаў інакш глядзець на сваю прафесію. Туды прыехалі прафесіянальныя выканаўцы, сфарміраваныя зоркі, у якіх можна навучыцца многаму.

— Як ты ацэньваеш вынік свайго выступлення ў конкурсе (не маю на ўвазе вынік матэрыяльны)? Ці былі нейкія запрашэнні, з табой размаўлялі прафесіяналы шоу-бізнесу?

А. Хлястоў: Былі запрашэнні ад польскіх менеджэраў. У Сопаце я таксама атрымаў афіцыйнае пацверджанне запрашэння на фестываль у Турцыю, у горад Чэшма, для ўдзелу ў конкурсе.

— У Сопаце ты спяваў па-англійску першую песню, а другую на беларускай і польскай мовах. Чые гэта былі песні?

А. Хлястоў: Абедзве былі напісаны Алегам Казловічам, кампазітарам з Брэста, вядомым па выступленнях у групе «Залатая сярэдзіна». Мяне з ім пазнаёміў Аляксандр Дзмітрыевіч. Як толькі ў яго з'яўляецца новы матэрыял, мы сустракаемся, праслухоўваем і развучваем песню.

А. Вавілаў: Пра тандэм Казловіч — Хлястоў. Гэта унікальная звязка. Казловіч у творчасці настолькі падобны на Хлястова, што часам і адрозніць іх нялёгка. Таму тандэм звышудалы. Прапаноўвалі свае песні Андрэю і іншыя аўтары, але пісалі яны не для Хлястова.

А. Хлястоў: Алег Казловіч сапраўды найбольш падыходзячы для мяне кампазітар. Усе яго песні выдатна кладуцца на мой голас. У працэсе сумеснай работы мы знайшлі ўзаемаразуменне, хоць у Казловіча быў спачатку заказ на гэткага «ласкава - майскага хлопчыка».

— Прабач, ты сур'ёзна адносіш сябе да слаўнай плеяды ласкава-майскіх?

А. Хлястоў: Ды гэта была проста задумка, але сябе да такіх ніяк не адношу. Не ведаю, ці доўга пратрымаюся ў сённяшнім маім вобразе, але буду імкнуцца.

А. Вавілаў: Задумвалася нешта накшталт музычнага жарту — персаніфікаваны заказ, з чым выдатна справіўся Алег. Ён лёгка напісаў нешта тыповае не для «Ласкавага мая», а для «Фрыстайла». «Калі цвіце бэз» пастаянна гучыць па радыё, хоць спачатку песня была жартам. А цяпер многія песні «Залатой сярэдзіны», якія спяваў Алег, спявае Андрэй.

— Шмат чуў пра гісторыю вашай паездкі ў Сопат: быццам бы грошай на тэлебачанні не знайшлося, і вам дапамог міністр культуры Яўген Вайтовіч. Але, згадзіцеся, знойдзеныя ім 500 долараў для ўдзельніка міжнароднага фестывалю — сума даволі ўмоўная. Не магу зразумець: чаму ж кіраўніцтва тэлерадыёкампаніі «пракінула» свайго чалавека, які меў запрашэнне ў Сопат?

А. Вавілаў: Было запрашэнне на Андрэя, работніка тэлебачання, што для Беларусі — падзея. Тэлебачанне магло і абавязана было пра гэта зняць праграму нават без уліку выніку выступлення. Мы паспрабавалі ўсё аформіць у сябе, але грошай нам не далі, сказалі, што валюты няма наогул. Заставалася адно: знайсці мінімальную суму на ўтрыманне Андрэя ў Польшчы. Здымачная група знайшла там спонсара.

— Можна расцэньваць такую пазіцыю як паказчык прафесіяналізму кіраўніцтва ТБ... Але гэта не адкрыццё. Я пра іншае. Ці можна лічыць поспех Андрэя першай ластаўкай мэтанакіраванай работы вашага аб'яднання «Лідэр» па пошуку і падрыхтоўцы маладых выканаўцаў?

А. Вавілаў: Безумоўна. Гэта вынік нашай з Аленай Спірыдовіч задумы. Навошта, скажы, нам наогул трэба было займацца самадзейнымі выканаўцамі? Эстраднай жа школы ў нас няма! Адзіная мэта нашай работы — удзел маладых спевакоў ужо незалежна ад Масквы ў конкурсах, дзе яны могуць даказаць сваю нацыянальную грунтоўнасць. «Нацыянальную» прашу разумець шырока: не абавязкова, каб гэта была беларуская мова і песні «пра родную хату». Гэта адзін з варыянтаў агульнаеўрапейскай культуры, які адрозніваецца ад маскоўскай папсы, ад «Астанкіна». Не лічу, што наша тэлебачанне дае ўзоры, не. Ідзе звычайны пошук новых выканаўцаў.

— Ці будзе аб'яднанне «Лідэр» праводзіць новыя конкурсы маладых?

А. Вавілаў: Калі ў Польшчы мы расказвалі, што праводзім такі конкурс, нас прымалі за вельмі багатых людзей. На Захадзе гэта каштуе вялікіх грошай, але другі конкурс мы ледзь звялі па нулях. Мне было прыемна ўбачыць на нашым конкурсе столькі таленавітых людзей. Можна гаварыць пра іх прафесіяналізм, але сама колькасць маладых на папярэднім праслухоўванні —400 чалавек — гаворыць пра многае. А раптам гадоў праз пяць у нас з'явіцца традыцыйны конкурс для маладых, як на Украіне, у Літве, Польшчы? Конкурс у Вільнюсе ўжо набывае еўрапейскі аўтарытэт. Дарэчы, туды паедзе Таня Воранава.

— Па чутках, Андрэй таксама запрошаны ў Вільнюс?

А. Хлястоў: У якасці госця фестывалю, які адбудзецца ў пачатку кастрычніка.

— Андрэй, ты паедзеш у Вільнюс з сопацкім аўтарытэтам. Як ты сам адчуваеш, наколькі зменяцца да цябе адносіны гледачоў? Ці дастаткова будзе, калі ў Вільнюсе проста аб'явяць тваё імя?

А. Хлястоў: Адносіны публікі не зменяцца.

А. Вавілаў: Не, ўсё-такі званне ўплывае. Што тут дрэннага? Я вось думаю, чаму не пайсці да міністра культуры, падзякаваць яму і сказаць: у нас ёсць спявак, яму 22 гады, ён — тройчы лаўрэат міжнародных конкурсаў. Ці не пара яму стаць заслужаным артыстам рэспублікі?

— Навошта?

А. Вавілаў: Але ж гэта яшчэ адзін доказ, што мы не лыкам шытыя. Гэта цяпер, разумею, не прыбавіць зарплаты, ды і вагі на эстрадзе. А вось успрыманне «за бугром»...

—«За бугром» званне заслужанага артыста не будзе мець аніякага эфекту. Іншая справа — уладальнік спецыяльнага прыза ў Сопаце.

Наш чалавек у Сопаце

А. Вавілаў: Масква, Кіеў цяпер — таксама «забугор'е». Уяві, прыязджае хлопец 22 гадоў, і ўжо — заслужаны артыст. Гэта не павінна быць задачай, хутчэй назойлівая думка. Згодзен, што спрэчная.

— Дарэчы, Андрэй, у цябе ўжо ёсць паклонніцы?

А. Хлястоў: А як жа. Званяць дамоў, але чамусьці маўчаць. Дыхаюць у трубку, а недзе музыка іграе.

— А цяпер аб вашай будучай паездцы ў Чэшму. У вас зноў узнікае праблема валюты.

А. Вавілаў: Андрэю лягчэй. Гаспадыня фестывалю, пані Сіген Чакмак, узяла яго за кошт аргкамітэта. Яна з мужам — уладальнікі фестывалю, у якога вялікі аўтарытэт. Вядома, гэта нонсенс, калі за мяжу спявак едзе без менеджэра. Праўда, я ў Андрэя — менеджэр неафіцыяльны, грошай за гэта не атрымліваю. Але паехаць хацелася б ужо хоць бы для таго, каб пабачыць, як гэта робіцца ў Турцыі. Таму зноў спадзяёмся на дапамогу міністра культуры.

— Можна павіншаваць Яўгена Канстанцінавіча з удалым бізнесам: уклаўшы ўсяго 500 долараў, ён атрымаў уладальніка спецпрыза міжнароднага фестывалю. Андрэй, я чуў, што ты збіраешся пайсці ў аркестр Міхаіла Фінберга?

А. Хлястоў: Сапраўды, яшчэ да «Славянскага базару» Міхаіл Якаўлевіч прапанаваў пайсці да яго ў аркестр. У бліжэйшыя дні мы павінны сустрэцца, і тады ўсё вырашыцца.

— Саша, а хто ў вас цяпер на падыходзе?

А. Вавілаў. Таня Воранава з Віцебска. Хоць для сябе з Ленай мы вызначылі колькасць часу, адведзенага ёй. Гэтай дзяўчынцы 14 гадоў, што не на яе карысць у ацэнках журы і гледачоў. Калі яны бачаць сфарміраваную, скажам так, жанчыну з пэўным намерам,— гэта дадатковы шанц. Не трэба мець выключных вакальных даных. Гэта — эстрада, тут зменлівасць вялікая. І Таня Воранава ў свой час можа пацясніць на сцэне ўсіх нашых жанчын.

Гутарку вёў
Дзмітрый ПАДБЯРЭЗКІ.
(РІД).

ВАША ЗДАРОЎЕ

НА МЯЖЫ ВЫЖЫВАННЯ

Мы доўгі час дэкларавалі: у нас —усё самае лепшае, у тым ліку і медыцына. І хоць па працягласці жыцця, дзіцячай смяротнасці спаўзлі на паказчыкі, скажам так, слабаразвітых краін, усё хваліліся неіснуючымі набыткамі.

І вось шоры з вачэй спалі. Сёння з сумам даводзіцца канстатаваць: ахова здароўя людзей знаходзіцца ля небяспечнай мяжы. Значная частка насельніцтва пакутуе хранічнымі захворваннямі. Трывогу выклікае стан здароўя дзяцей і падлеткаў, расце колькасць інвалідаў з дзяцінства. Не можа не выклікаць вялікую занепакоенасць такі факт. У мінулым годзе ўпершыню за ўвесь пасляваенны перыяд смяротнасць у Мінскай вобласці перавысіла нараджальнасць, і натуральны прырост насельніцтва аказаўся адмоўным — мінус 0,3, у той час як пазалетась ён быў плюс 1,3. Гэта вельмі трывожная дэмаграфічная сітуацыя.

Вядома, фактараў, якія негатыўна адбіваюцца на здароўі людзей, на працягласці іх жыцця, акрамя недапрацовак самой медыцыны, шмат. Гэта забруджанасць навакольнага асяроддзя, незбалансаванасць харчавання, неўпарадкаванасць быту, нізкая санітарная культура, нездаровы спосаб жыцця і многае іншае.

Яшчэ ў 1988 годзе сесія Мінскага абласнога Савета зацвердзіла комплексную мэтавую праграму «Здароўе».

Вядома, сацыяльна-эканамічная сітуацыя ў вобласці, як і ў цэлым у Рэспубліцы Беларусь, за апошнія гады рэзка змянілася да горшага. Таму ўзнікла сумненне, ці трэба кіравацца гэтай праграмай, можа адкласці яе да лепшых часоў? Але ўсё ж Саветы народных дэпутатаў, выканкомы вырашылі рабіць усё магчымае для выканання праграмы, пастаянна кантраляваць ход яе рэалізацыі, дабівацца вырашэння пытанняў калі не па ўсіх раздзелах, то па большасці, альбо хоць бы па многіх.

Нядаўна на пасяджэнні выканкома аблсавета было разгледжана пытанне аб ходзе выканання праграмы «Здароўе» ў Лагойскім раёне. Адзначалася, што, нягледзячы на перажываемыя ўсімі намі цяжкасці, на крызісныя з'явы ў розных сферах жыцця нашага грамадства, ажыццёўлена шмат канкрэтных мер па паляпшэнню ўмоў працы, матэрыяльна-тэхнічнай базы медыцынскіх устаноў, ахове навакольнага асяроддзя.

Да крытэрыя медыцынскага забеспячэння чалавека мы ў розныя гады падыходзілі з рознымі меркамі. Не заўсёды падкрэслівалі, што здароўе ёсць і павінна быць самамэтай. Для кожнага асобнага чалавека, для народа, для дзяржавы. Часта здароўе вызначалі як катэгорыю, якая перш за ўсё ўплывае на рост прадукцыйнасці працы, на выкананне планаў. Звязвалі і пакуль што звязваем яго з колькасцю ложкаў у бальніцах, наведванняў у змену, колькасцю ўрачоў.

Між тым, міжнародная статыстыка паказвае, што ў перадавых па сацыяльна-эканамічнаму развіццю краінах, дзе працягласць жыцця намнога вышэйшая, чым у нас, колькасць урачоў і ложкаў у бальніцах намнога меншая за наш узровень.

Так, у Беларусі 41 урач на 10 тысяч жыхароў, у Японіі ж — 21, ЗША — 28, Францыі — 26. У нашай рэспубліцы на кожныя 10 тысяч чалавек — 128 ложкаў у бальніцах, а ў ЗША — 50, у Даніі — 69, Вялікабрытаніі — 72. Тут, вядома, вялікая розніца ў добраўпарадкаванасці памяшканняў, іх тэхнічным аснашчэнні, забяспечанасці лякарствамі і гэтак далей.

Вялікае значэнне мае ў наш час і ўдасканаленне кіравання сістэмай аховы здароўя на аснове шырокага прымянення эканамічных метадаў, эфектыўнага выкарыстання кадравых, матэрыяльных, фінансавых рэсурсаў, развіцця самастойнасці і ініцыятывы калектываў устаноў аховы здароўя.

Два гады назад было прынята рашэнне Мінскага аблвыканкома аб пераходзе на новы гаспадарчы механізм устаноў аховы здароўя вобласці. У аснову праводзімых змяненняў у сістэме планавання, фінансавання і кіравання аховай здароўя была пакладзена ідэя пераходу ад экстэнсіўных паказчыкаў да метадаў кіравання праз паказчыкі якасці работы, ацэнку работы лячэбна-прафілактычных устаноў і іх супрацоўнікаў па мадэлях канчатковых вынікаў дзейнасці.

У вобласці ўкаранёна сістэма ацэнкі якасці медыцынскай дапамогі. З гэтай мэтай былі распрацаваны клінічна-статыстычныя групы, якія дазволілі выйсці на стандарты якасці. Клініка-статыстычныя групы выкарыстоўваюцца пры ўзаемаразліках лячэбных устаноў абласнога і раённага ўзроўняў. Усе лячэбныя ўстановы ў гарадах і раёнах аб'яднаны ў адзіныя структуры — тэрытарыяльна-медыцынскія аб'яднанні (ТМА).

Зменена сістэма бюджэтнага фінансавання раённых і абласных устаноў аховы здароўя. Перайшлі ад выдзялення сродкаў не па асобных артыкулах, а па адзінаму нарматыву на 1 жыхара — з карэкціроўкай на полаўзроставую структуру. Значна пашырыліся самастойнасць і правы ўстаноў аховы здароўя ў выбары форм гаспадарання.

Відавочна, што адно толькі ўнутрыгаліновае ўдасканаленне сістэмы аховы здароўя не можа даць кардынальных вынікаў. Таму так важна, каб Вярхоўны Савет хутчэй прыняў закон аб сістэме аховы здароўя ў рэспубліцы. Трэба таксама паступова пераходзіць на прынцыпы страхавой медыцыны.

Сяргей ПАЎЛЮКЕВІЧ,
намеснік старшыні Мінскага аблвыканкома.

Ад мінулых стагоддзяў жыхарам Навагрудка засталася немалая спадчына. Каля ста будынкаў і збудаванняў гарадка, у якога не за гарамі тысячагадовы юбілей, можна было б занесці ў «Чырвоную кнігу».

За аднаўленне ў многім страчанага аблічча аднаго са старажытнейшых гарадоў Беларусі ўзялося прадпрыемства «Навагрудрэстаўрацыя». Намаганнямі яго калектыву вернуты ранейшы выгляд касцёлу Святога Міхаіла, некаторым старажытным збудаванням. Да аднаўлення будынкаў, звязаных з польскай культурай, падключыліся будаўнікі фірмы «Будзімекс» (Польшча).

На здымках: рэшткі сцен старажытнага замка, разбуранага часам, цяпер надзейна ўмацаваны; сярод тых, хто вяртае Навагрудку яго старадаўняе аблічча, дырэктар «Навагрудрэстаўрацыі» Уладзімір **Шутаў** і брыгадзір гэтага ж прадпрыемства Іван **Юг**.

Фота **Эдуарда КАБЯКА. (БЕЛІНФАРМ).**

ЯК «АБ'ЕКТЫЎНАЯ» ФЕМІДА

ПАКЛАЛА НА ЛАПАТКІ ВЫКАНКОМ І ПРАКУРАТУРУ

Гэта непрывабная гісторыя, якую хачу вынесці на суд чытачоў «Звязды», на першы погляд, вельмі ўжо неверагодная: здаецца, быць такога не можа. Але адразу зазначу: тут няма ніводнага слова выдумкі, ніякай фантазіі. На вялікі жаль, усё гэта самая што ні ёсць праўда, прытым горкая праўда нашых сённяшніх дзён.

А пачалося ўсё даволі проста, празаічна.

У 1987 годзе ў нашу Салігорскую міжрайпракуратуру быў накіраваны на работу памочнікам пракурора выпускнік Белдзяржуніверсітэта Мікалай Насановіч. Сам ён родам з вёскі Калінаўка Любанскага раёна, таму папрасіўся ў Салігорск, каб быць бліжэй да маці. Да таго ж, у яго ёсць дзве замужнія сястры, адна з якіх жыве ў Салігорску, а другая на той час была ў Любані.

Наш новы супрацоўнік быў уладкаваны ў інтэрнат «Беларускалій» і пачаў працаваць. Праяўляў стараннасць, хутка аказаўся на добрым рахунку, і яго выбралі сакратаром пярвічнай партыйнай арганізацыі, што па тым часе з'яўлялася прызнаннем аўтарытэтнасці.

Неўзабаве М. Насановіч ажаніўся. Хоць у сям'і жонкі жылплошча дазваляла пражываць і яму, але кожнаму зразумела жаданне маладых мець свой куток. Тым больш, што Мікалай, як малады спецыяліст, меў права на нечарговае атрыманне жылля. Ды і жонка выпісалася ад бацькоў і прапісалася да мужа ў той жа інтэрнат «Беларускалій». І вось у 1990 годзе, з улікам таго, што нарадзілася дзіця, Насановічу была выдзелена двухпакаёвая кватэра ў доме № 24 па вуліцы Чыгуначнай.

Дарэчы, у спісах маладых спецыялістаў на атрыманне жылля ў нашым горадзе не адна сотня чалавек, аднак гарвыканкам з мэтай замацавання кадраў праваахоўных органаў пайшоў насустрач нашай просьбе. Сапраўды, крымінагенная абстаноўка ў Салігорску — адна з самых напружаных у рэспубліцы. Горад малады, расце колькасць негатыўных з'яў, наркаманія, арганізаваная злачыннасць. Для барацьбы з гэтым злом неабходны пастаянныя, вопытныя спецыялісты-прафесіяналы. А як іх падбіраць і замацоўваць? У першую чаргу — стварэннем бытавых умоў.

Але не паспеў Мікалай Аляксандравіч адсвяткаваць наваселле, як у Салігорск нанёс візіт начальнік аддзела па нагляду за вырашэннем грамадзянскіх спраў у судах Пракуратуры РБ В. Камянкоў. Пагартаў асабістыя справы, прыгледзеўся і прапанаваў Насановічу работу ў аддзеле.

Вядома, той, не раздумваючы, з радасцю згадзіўся. Яшчэ б — сталіца, Пракуратура рэспублікі, і яму, са стажам работы ўсяго тры гады, аказаны такі гонар (праўда, спачатку, пасля назначэння, нярэдка гаварыў, што зрабіў памылку, што гэта работа не для яго. Але хутка адаптаваўся).

Наступныя падзеі пакажуць, што М. Насановіч ў сваім аддзеле дарма часу не губляў. Напрактыкаваўся ў грамадзянскім праве, вывучыў усе нюансы яго прымянення (вядома, не для абароны правоў грамадзян, а перш-наперш для сябе, для сваёй карысці), завёў знаёмствы ў Вярхоўным Судзе РБ. І ўсе гэтыя карысныя набыткі неадкладна прымяніў. Як бы там ні было, але не без дапамогі брата-пракурора неўзабаве атрымала кватэру ў Салігорску яго сястра Е. Лук. А ў студзені гэтага года ён сам атрымлівае ордэр на трохпакаёвую кватэру ў доме № 46 па вуліцы Бяліцкага ў Мінску.

Усім вядома: яшчэ толькі закладваецца дом, а будучыя жыхары ўжо ведаюць, што будуць жыць менавіта тут. Ведаў пра гэта і Насановіч яшчэ з вясны мінулага года, пытанне было толькі ў часе атрымання ордэра.

Так ужо традыцыйна вядзецца, і не толькі ў Салігорску, калі адзін з работнікаў пракуратуры ідзе на павышэнне ці ў іншы раён, яго кватэру займае той, хто прыйшоў яму на замену. Выканкомы з гэтым згаджаюцца: пры вострым дэфіцыце жылля інакш праблему замены кадраў не вырашыш.

Аднак Мікалая Аляксандравіча не хвалявала, што з дзесяці аператыўных работнікаў Салігорскай міжрайпракуратуры сямёра не маюць жылля, у тым ліку пяцёра — сямейныя. Значна больш яго клапаціла тое, што любанская сястра яшчэ не мае кватэры. Вось і з'явілася думка ўсяліць яе ў пакідаемую ў Салігорску. Задумана—зроблена. Шлях просты, вядомы і не новы — у вёсцы жыве маці. Не бяда, што яна трымае карову, свіней, птушку і што Калінаўка знаходзіцца за 80 кіламетраў ад Салігорска.

У адзін з дзён леташняга лістапада ён прапісвае да сябе ў кватэру 59-гадовую маці — Ганну Парфір'еўну Насановіч. Адна з прычын для гэтага ўказваецца такая: неабходнасць догляду за ёю.

Улічваючы сваё высокае службовае становішча, М. Насановіч не вельмі і хваляваўся, але сякі-такі камуфляж усё ж зрабіў: адзін раз завёў маці на прыём да ўрача (можа, у гэтым і была неабходнасць) і сам на яе імя прыслаў віншавальную паштоўку. Затым 24 студзеня гэтага года выпісваецца з кватэры, а ў красавіку з жонкай і дзецьмі пераязджае ў Мінск. Заўважце, маці, якая «мае патрэбу ў доглядзе», застаецца прапісанай у Салігорску.

Праўда, яшчэ 10 лютага Ганна Парфір'еўна звяртаецца ў гарвыканкам з просьбай перааформіць ордэр на яе імя: маўляў, асноўны наймальнік выбыў на іншае месца жыхарства. Гарвыканкам, натуральна, адмовіў і шляхам неаднаразовых праверак устанавіў, што ў кватэры па вуліцы Чыгуначнай яна не жыве, а прыезды яе сюды былі кароткачасовымі.

24 лютага Г. Насановіч афармляе дагавор дарэння дома ў вёсцы Калінаўка сваёй дачцэ, якая жыве ў Салігорску, і звяртаецца ў народны суд з іскам да гарвыканкама аб прызнанні за ёй права карыстацца кватэрай сына.

Вось так Салігорскі гарвыканкам, які надзяліў М. Насановіча двухпакаёўкай, стаў адказчыкам па судовай справе.

Але з этычных меркаванняў Салігорскі народны суд не стаў разглядаць гэту справу і перадаў яе ў Слуцкі. А там некалькі разоў назначаўся разбор справы. Аднак ён быў вельмі дзіўным. Усе довады адказчыка адразу адмяталіся. Не былі прыняты пад увагу запатрабаваныя ўчастковым інспектарам Любанскага РАУС І. Галаем тлумачэнні брыгадзіра калгаса «Калінаўка» Г. Путчэні, старшыні сельскага Савета А. Галоўчыца, загадчыцы магазіна В. Высоцкай, у якіх ўказвалася, што Г. Насановіч пастаянна жыве ў вёсцы Калінаўка, вядзе гаспадарку, мае прысядзібны ўчастак, атрымлівае ў магазіне цукар і іншыя дэфіцытныя прадукты. А ў лютым нават звярталася ў сельсавет з заявай аб выдзяленні ёй 0,9 гектара зямлі.

Участковы інспектар установіў таксама, што ў маі, калі пачаліся «судовыя слуханні», яна адвяла карову да Вольгі Лаўрэнцьеўны Гапановіч, а свіней — да Юліі Парфір'еўны Трубчык — сваіх сваячак. Вось так.

Ведаеце, цяжка пералічваць усе перапетыі гэтай справы. Пазіцыя суда была прыкладна такой: «Гэтага не было, таму што быць не павінна». Гэта значыць, хто б ні пераконваў, што Ганна Парфір'еўна Насановіч увесь час жыве ў Калінаўцы, суд лічыць, што яна ўсё ж жыве ў Салігорску.

Феміда, як вядома, малюецца з павязкай на вачах. Павязка і вагі — сімвал аб'ектыўнасці. На гэты раз ці то павязка з'ехала на адно вока, ці то вагі не былі выверaны ці, можа, рука суддзі задрыжала, але рашэнне было прынята такое: прызнаць за Г. Насановіч права карыстання кватэрай па вуліцы Чыгуначнай у Салігорску і абавязаць гарсавет заключыць з ёю дагавор найму.

Выканком не пагадзіўся з гэтым прысудам і ў касацыйны тэрмін абскардзіў рашэнне. Але не тут-та было — абласны суд пакінуў скаргу без разгляду. Чаму? Падпісана яна была не старшынёй гарвыканкома, а прадстаўніком адказчыка — загадчыкам аддзела гарвыканкома па ўліку і размеркаванню жылля, які трымаў адказ у судзе.

Кінуўся выканком у народны суд з хадайніцтвам аб аднаўленні тэрміну на абскарджанне і атрымаў «адмовіць». Тады выканком падаўся ў абласны суд, а там —«ваша скарга пакінута без задавальнення». Кола замкнулася.

Так Феміда, судовая ўлада, не толькі пасарамаціла, але і паклала на лапаткі выканком. Гэта значыць уладу выканаўчую.

Цяпер у вёсцы Калінаўка Мікалай Аляксандравіч Насановіч — вядомая асоба, легендарная. Хто моўчкі пасміхаецца ў кулак, лішні раз пераконваючыся ў «справядлівасці» правасуддзя, а хто і з павагай гаворыць: «Бач, які наш Коля, нядаўна стаў працаваць у пракуратуры, а і сам ў Мінску кватэру атрымаў, і сёстраў у Салігорску кватэрамі забяспечыў. Далёка пойдзе!»

Ды і ў Пракуратуры РБ яго заўважылі — як жа, выйграў справу, пабудаваную на сыпкім пяску. Спецыяліст высокага класа, такіх трэба берагчы!

Хочацца спытаць: а дзе ж сумленне, элементарная прыстойнасць, нарэшце, законнасць, на варце якой ён павінен стаяць пільна і бескампраміснa, як работнік вышэйшага рэспубліканскага праваахоўнага органа? Што, усё гэта зараз не ў пашане, і можна пляваць на мараль, законы? Тады застаецца адзін дзікі прынцып: «Рві, цягні хто што можа!»

А можа, усё ж не так?

Іосіф ЖЫБУЛЬ,
салігорскі міжрайпракурор,
старшы саветнік юстыцыі.

РОЗГАЛАС

ПАСЯДЗЕЛІ «НА ПРЫЗБЕ»

Зноў нехта скажа: прэсе ў чарговы раз «спружыны падкручвалі» ў Саўміне. Чаго не было, таго не было. Проста намеснік начальніка ўпраўлення па ліквідацыі вынікаў катастрофы на ЧАЭС, экалагічных праблемах і надзвычайных сітуацыях Цімафей Янчук сабраў у сябе два з паловай дзесяткі журналістаў з газет, радыё і тэлебачання і прадстаўнікоў Дзяржкамгідрамета і Дзяржкамітэта па экалогіі. Як у ваду глядзеў Цімафей Фаміч: знайшлося што сказаць і тым, і другім. У выніку запісныя кніжкі работнікаў сродкаў масавай інфармацыі папоўніліся новымі тэмамі, а іх апанентаў (ды не, саюзнікаў!) слушнымі прапановамі па тых пытаннях, якія былі ў цэнтры ўвагі ўзаемадзеяння. «Высокія бакі» дамовіліся агульнымі намаганнямі лепш асвятляць дзейнасць ўрада па вывадзе рэспублікі з экалагічнага крызісу, вопыт экалагічна «чыстых» прамысловых прадпрыемстваў, работы іншых дзяржаўных структур у гэтым напрамку. Рабочыя сустрэчы з журналістамі прапанавана праводзіць у сценах Саўміна.

Кар. «Звязды».

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-ІВАЦЭВІЦКУ

Нядаўна жыхары Івацэвіцкага раёна з задавальненнем пазнаёміліся з трэцім нумарам грамадска-палітычнай газеты «Наш голас». Для самага, бадай, кансерватыўнага раёна ў рэспубліцы яна стала чарговай сенсацыяй. Бо аўтары — летась звольненыя з працы карэспандэнты раённай газеты — смела зрываюць маскі з многіх кіраўнікоў раёна, райвыканкома.

Хтосьці скажа: «Зводзяць рахункі». Можа і так, ды толькі не за незаконнае сваё звальненне, а за зацікаўленасць, з якой [illegible] на старонках былога «Кастрычніка» (цяпер «Івацэвіцкі веснік») аб'ектыўнай інфармацыі аб савецка-партыйнай «прыхватызацыі» і карупцыі ў дзяржаўных установах. Рэспубліканскае радыё неаднойчы выкрывала факты злоўжывання службовым становішчам мясцовых кіраўнікоў. Многія, напэўна, памятаюць і леташнюю перадачу «Вясковыя ростані», у якой гаварылася аб разгоне калектыву рэдакцыі райгазеты, які ўчыніў падтрымаўшы ГКЧП рэдактар Радзюк. Камісія Вярхоўнага Савета, якая разбірала гэту справу, вынесла прапанову звальніць Радзюка ад займаемай пасады. Аднак гэтага не адбылося. І сёння Рыгор Міхайлавіч [illegible] журналістаў рэдакцыі Лідзію Цалуйка і Людмілу Руцік, апаратам Галінай Дубінай, Аляксандрам Ліўрановічам, якія ўзброены скаргай на Вярхоўны Савет РБ.

На нядаўнім сходзе калектыву рэдакцыі [illegible] работнікі выказаліся за звальненне творчых работнікаў, якія падтрымалі гэтую, на іх думку, вельмі разумную прапанову. Смех, дый толькі. [illegible] старшыні [illegible] камісія Вярхоўнага Савета разгледзець пытанне аб роспуску калектыву рэдакцыі. Вось такая яна, дэмакратыя па-іваўцэвіцку.

Ю. РАБЧУК.

ПРЫХВАТЫЗАЦЫЯ. НАРОД НЕ ДРЭМЛЕ

Жыхар Мінска, вадзіцель санаторыя «Крыніца», унёс свой значны ўклад у разарэнне і без таго змучаных інфляцыяй чыгуначнікаў. Са станцыі Беларусь ён украў 5 чыгуначных рэек па 7,5 метраў кожная.

Віктар ФЕДАРОВІЧ, (БелаПАН).

Зязюля, зязюля! Скажы, колькі мне жыць засталося?

Мал. Віктара ДУБОВІКА.

ЯНОЎСКІ ЕДЗЕ Ў ГАЛАНДЫЮ

ВІЦЕБСК. Славуты беларускі баксёр - прафесіянал Вячаслаў Яноўскі заключыў нядаўна кантракт на тры гады з адным галандскім клубам. «Дагавор» уступае ў сілу з 15 кастрычніка.

Па ўмовах кантракту, Яноўскі павінен жыць і працаваць там. Але, прызнаўся Вячаслаў, яму хацелася б знаходзіцца ў Віцебску.

— Як атрымаецца ўсё на самай справе — залежыць, аднак, толькі ад мяне, — прызнаўся славуты спартсмен.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

ЗНОЎ КАЎКАЗЦЫ

Да апошняга часу гамяльчане сном-духам не ведалі, што ў абласным цэнтры існуе каньячны завод. Гэты «прабел» у іх краязнаўчых ведах ліквідавалі работнікі Навабеліцкага райаддзела ўнутраных спраў. Яны ўстанавілі не толькі месца знаходжання гэтага «прадпрыемства», але і прозвішчы яго заснавальнікаў, якімі кіраваў чыста прадпрымальніцкі інтарэс.

Больш таго, ахоўнікам правапарадку давялося нават папрысутнічаць у час тэхналагічнага працэсу вырабу каньяку. Вядома ж, фальсіфікаванага, які атрымліваў пуцёўку ў малыя прадпрыемствы і каапетатывы не на нейкіх там задворках, а на... былым кантрольна - прапускным пункце былой вайсковай часці.

Тут бойка гаспадарылі трое грузін з сяла Сіктарваэрмін — Чурадзе, Аўтандзіл і Геля Казашвілі. Яны весела паглядалі на 220 бутэлек каньяку, за якія рыхтаваліся пакласці ў свае кішэні немалую суму і ад якога, магчыма, хто-ніхто з пакупнікоў мог апынуцца на бальнічным ложку. Побач знаходзілася 60 бутэлек спірту «Раял» германскай вытворчасці: «фірма» паставіла справу на шырокую нагу. Ды яе дзейнасць была прыпынена.

Некалькі іншы спосаб лёгкай здабычы грошай прымянілі двое каўказцаў у Жлобіне. Яны пазнаёміліся з прадаўшчыцай мясцовага гархарчгандлю В. Фядосавай і пайшлі насустрач яе «валютнай» просьбе: куплі-продажу амерыканскіх долараў. А менавіта: замест грошай усучылі ёй «ляльку» і зніклі ў невядомым кірунку.

Міліцыя шукае і яшчэ чатырох каўказцаў, якія падазраюцца ў забойстве вадзіцеля таксі А. Бурага. Яго труп з пятлёй на шыі знайшлі на полі непадалёк ад пасёлка Ільіч Гомельскага раёна праз чатыры дні пасля таго, як ён павёз з Чарнігава ў Гомель чатырох мужчын каўказскай нацыянальнасці. А таксі «Волга» чамусьці апынулася ў Гомелі.

Каўказцы па-ранейшаму падносяць нашай міліцыі загадкі-рэбусы.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

АБАБРАЛІ ПА МАКСІМУМУ

Прыняўшы дозу спіртнога, жыхар Кемераўскай вобласці, камерцыйны дырэктар МП «Максімум», падарожнічаў у вагоне электрапоезда Пухавічы—Мінск. Ачуняў жа камерсант ад холаду. Пакуль ён знаходзіўся ў бяспамяцтве, з яго знялі вопратку і забралі 18 тысяч рублёў.

Віктар ФЕДАРОВІЧ, (БелаПАН).

Выпуск «Розгаласа» падрыхтавалі: Уладзімір Здановіч, Ігар Карней, Аляксандр Коктыш, Анатоль Сланеўскі, Станіслаў Сулкоўскі, Ігар Шчучэнка.

У ЧАКАННІ ДВУХ ДЗЁН, ЯКІЯ СКАЛАНУЦЬ РЭСПУБЛІКУ?

Зноў у цэнтры ўвагі камсамол. У мінулую суботу адбыўся пленум ЦК ЛКСМБ. Галоўнае пытанне, вынесенае на парадак дня, — вядома ж, пра чарговы, 32 з'езд. Паводле атрыманых звестак, ён мае адбыцца 31 кастрычніка — 1 лістапада ў Мінску. Беларускія камсамольцы маюць намер стварыць міжнародную арганізацыю камсамола, і менавіта пытанне ўзаемасувязі рэгіянальных арганізацый (у коле лідэраў ЛКСМБ гэта канцэпцыя атрымала назву «беларускі варыянт») будзе адным з цэнтральных на з'ездзе.

Выбары на «камсамольскі форум» адбудуцца з 1 па 25 кастрычніка. Прычым, дэлегатамі з'езда стане трэць усіх членаў ЛКСМБ.

Дарэчы, суботні пленум прыняў рашэнне аб уваходзе ЛКСМБ на правах калектыўнага члена ў ДСПС і, мусіць, у хуткім часе ЛКСМБ папоўніць спіс Каардынацыйнага камітэта грамадскіх і палітычных рухаў Рэспублікі Беларусь.

Юрась ДУБІНА.

Гродзенскія немцы аб'ядноўваюцца

ГРОДНА. **(А. Дук).** У Мінску ў пачатку года было створана таварыства немцаў Беларусі «Адраджэнне». На Гродзеншчыне таксама жывуць людзі нямецкай нацыянальнасці. Яны вырашылі аб'яднацца ў абласное таварыства немцаў, каб захаваць свой этнас. Зараз вядзецца падрыхтоўчая работа. Арганізатары таварыства мяркуюць стварыць яго адкрытым для людзей іншых нацыянальнасцей.

Праводзілі ж у армію, а не ў морг

Пад праходзячы састаў кінуўся і загінуў ваеннаслужачы воінскай часці горада Рэчыца. Прычыну гібелі 18-гадовага хлопца ўстанаўлівае Гомельская транспартная пракуратура.

Віктар ФЕДАРОВІЧ, (БелаПАН).

НЕ ХВАРЭЙЦЕ, КАТЫ

ТАЛАЧЫН. **(Т. Махтадуй).** У наш час хвароба дорага абыходзіцца не толькі чалавеку, але і жывёле. Асабліва з таго моманту, калі выканкомам райсавета прынята рашэнне аб частковым гаспадарчым разліку дзяржветслужбы раёна. Цяпер работнікам ветслужбы дазволена прадаваць насельніцтву неабходныя лякарствы, за грошы лячыць свойскую жывёлу, даваць кансультацыі. І хоць многіх, прывыкшых да бясплатнага ветэрынарнага абслугоўвання, гэта абурае, усе вымушаны мірыцца з такім фактам. Як не круціся, а жывёла як і людзі, не застрахаваны ад хвароб. І лячыць трэба.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ

ЧАКАЕМ КАНЦА СВЕТУ!

Дакладную дату канца свету абвясціла ў пермскім Палацы культуры таварыства сляпых чацвёрка манахаў секты «Белае брацтва». Страшны суд, паводле іх сцвярджэння, адбудзецца 24 лістапада 1993 года. Так што чакаць засталося нядоўга.

ТАТАРСТАН СУПРАЦЬ РАСІІ

Старшыня ваеннага савета нацыянальнага парламента Татарстана і таварыства «Марджані» З. Зайнулін заклікаў да хутчэйшага стварэння татарскай арміі, авіяцыі і флоту. Інакш, на яго думку, Расія можа акупіраваць Татарстан.

ВОШЫ НАСТУПАЮЦЬ

У паўтара раза ў параўнанні з мінулым годам ўзрасло ў Маскве захворванне на педыкулёз. У гарадскім цэнтры санэпіднагляду паведамілі, што валасяныя вошы—класічныя пераносчыкі сыпнога тыфу —былі знойдзены з пачатку года ажно ў пяці тысяч масквічоў. Улічваючы той факт, што ў аптэках горада практычна няма медыцынскіх прэпаратаў для барацьбы з гэтай пошасцю, цэнтр санэпіднагляду ацэньвае сітуацыю ў горадзе як надзвычайную.

У БРАНСКАЙ ВОБЛАСЦІ ХОЧУЦЬ ЗАСТАЦЦА РУСКІМІ

На поўдні Бранскай вобласці ў горадзе Старадуб эмісары Украінскай рэспубліканскай партыі правялі прапагандысцкую акцыю. Сцены дамоў былі абклеены лістоўкамі з партрэтамі лідэра партыі Ляўко Лук'яненкі і заклікам правесці рэферэндум за далучэнне да Украіны. Мясцовыя жыхары на агітацыю адказалі пасвойму: на ўсіх лістоўках у Лук'яненкі выкалалі вочы, а зверху прыпісалі: «Мы — рускія, мы імі і застанёмся».

НЕ ПРАДАЛІ НАВАТ ЗА ВАЛЮТУ

Адзін з жыхароў Германіі прапанаваў гарадскім уладам Савецка Калінінградскай вобласці прадаць помнік Леніну разам з пастаментам па цане лому каляровых металаў — за валюту. Аднак яму было адмоўлена, хоць ён прапанаваў вярнуць набытую бронзу ў новай якасці — у выглядзе помніка нямецкаму паэту, ураджэнца Тыльзіта — такая першародная назва Савецка.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

*** Міністр замежных спраў ФРГ Клаус Кінкель вітаў прапанову Савета Бяспекі ААН аб адхіленні Сербіі і Чарнагорыі ад ўдзелу ў рабоце ААН. Кінкель зазначыў, што Германія даўно выступала за гэта. У ноч з нядзелі на панядзелак Савет Бяспекі ААН выказаўся за недапушчэнне Югаславіі ў складзе Сербіі і Чарнагорыі да работы ААН. Сербіі і Чарнагорыі прапанавана падаць заявы для ўступлення ў ААН. Кінкель зазначыў пры гэтым, што гэтыя дзяржавы будуць прызнаны, калі яны адмовяцца ад сваёй агрэсіўнай палітыкі ў адносінах да суседзяў.**

* 38 мільёнаў французаў прынялі ў нядзелю ўдзел у рэферэндуме па маастрыцкіх пагадненнях. Насельніцтва Францыі не праявіла асаблівай актыўнасці ў галасаванні. Вынікі рэферэндума, які праходзіў пад знакам крызісу еўрапейскай валютнай сістэмы, зусім непрадказальныя. Яны стануць вядомыя канчаткова ў панядзелак вечарам.

*** Паводле паведамлення газеты «Більд ам зонтаг» былы супрацоўнік федэральнага ведамства па ахове Канстытуцыі ФРГ Ганс Йохім Ціпке, які ўцёк у 1985 годзе ў ГДР, атрымаў расійскае грамадзянства.**

* Еўрапейскі парламент рэзка асудзіў нападзенні на іншаземцаў у Германіі, якія па-ранейшаму працягваюцца тут. Урад ФРГ заклікаў да навядзення парадку і абароны правоў іншаземцаў. Адначасова дэпутаты еўрапарламента выступаюць за уніфікацыю права на палітычнае прыстанішча ва ўсёй Еўропе.

«БІ-БІ-СІ»

*** Швецыя, якая найбольш пацярпела ад нядаўняга крызісу на міжнародным валютным рынку, выпрацавала экстранныя меры, якія прадугледжваюць павелічэнне падаткаў. Будуць скарочаны дапамогі па беспрацоўю, адпачынкі па хваробе. На мінулым тыдні, спрабуючы ўратаваць шведскую крону ад дэвальвацыі, цэнтральны банк Швецыі павялічыў кароткачасовую стаўку банкаўскага крэдыту да ўзроўню 500 працэнтаў.**

* Прэм'ер-міністр Югаславіі (яна складаецца зараз з Сербіі і Чарнагорыі) Мілан Паніч выказаў незадавальненне тым, што Савет Бяспекі ААН не дазволіў яго краіне заняць месца ранейшай Югаславіі на Генеральнай Асамблеі ААН. Паводле слоў Паніча, ААН ліквідуе фактар стабільнасці.

*** Паводле паведамленняў з Грузіі 7 чалавек забіты і 14—паранены ў выніку нападзення абхазскіх сепаратыстаў на аўтобус, у якім ехалі грузінскія ваеннаслужачыя. Аўтобус трапіў у засаду непадалёку ад горада Гагры.**

* Камандаванне азербайджанскімі сіламі прад'явіла армянскім войскам у Нагорным Карабаху ўльтыматум: пакінуць тэрыторыю ў бліжэйшыя два дні. Гэтым войскам будзе зроблены беспераШкодны праход праз Лачынскі карыдор, які злучае Карабах з Арменіяй.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

*** Вадзіцелі аўтамабіляў у Маскве ў нядзелю адчулі вынікі аб'яўленага ўрадам Расіі падваення цэн на нафту. У два разы павялічыліся рознічныя цэны на бензін. Цэны на яго ўзняліся з 7 рублёў 80 капеек да 15 рублёў за 1 літр. Аднак гэта не прывяло да змяншэння чэргаў каля бензакалонак.**

* Канцлер ФРГ Гельмут Коль адвергнуў паведамленне аб стварэнні германскай Еўропы ў выпадку, калі маастрыцкі дагавор будзе падтрыманы Еўрапейскай супольнасцю. Коль заявіў, што страх адносна Германіі выкліканы эканамічнай зайздрасцю, і еўрапейскім краінам неабходна пераадолець свае апасенні.

*** Дырэктар-распарадчык Міжнароднага валютнага фонда Камдэсю заявіў, што Чэхіі і Славакіі будзе дазволена застацца ў складзе фонда пасля падзелу Чэха-славацкай федэрацыі. Камдэсю назваў працэс дэмакратычных пераўтварэнняў у Чэха-Славакіі паспяховым.**

* Кітай і В'етнам дасягнулі дамоўленасці аб правядзенні ў кастрычніку ў Пекіне перамоў, накіраваных на мірнае ўрэгуляванне праблем сухапутных і марскіх граніц. В'етнам аднак незадаволены аднаўленнем кітайскіх прэтэнзій на шэраг спрэчных астравоў.

*** Міністр унутраных спраў Ізраіля Дэры аб'явіў, што ў панядзелак у Вашынгтоне адновяцца мірныя перамовы з Сірыяй. У мінулы чацвер Сірыя перапыніла перамовы і звярнулася за пасрэдніцкай місіяй да Злучаных Штатаў. Сірыя заявіла, што Ізраіль наогул не мае намеру абмяркоўваць пытанні аб уходзе з Галанскіх вышынь.**

ПЫТАЛЬНІК!

ЛЕНІН ЯК ВЫШЭЙШАЯ СТАДЫЯ ТУТАНХАМОНА?

Чуў, што цела Леніна збіраюцца забраць з Маўзалея і вазіць па ўсім свеце, каб паказваць за грошы. Няўжо, сапраўды, дадумаюцца да такой знявагі?

І. ІЛАРЫЁНАЎ, ветэран вайны.

Так, імпрэсарская фірма «Санбет» з удзелам вядомага музычнага менеджэра і бізнесмена Стаса Наміна плануе арганізаваць паказ цела Леніна ў замежных краінах.

Праціўнікі праекта, як гаворыць Стас Намін, не змаглі сфармуляваць сваю пазіцыю. «Ды інакш і быць не магло, — лічыць ён.—Усё, што я прапаную, не новае: не адзін дзесятак гадоў Ленін выстаўлены «напаказ», на яго глядзяць і замежныя госці Масквы... Калі па свеце вазілі мумію Тутанхамона, гэта ні ў каго не выклікала шоку».

ПОЕЗД—СПРАВА ТАННАЯ. АЛЕ Ў ПАРАЎНАННІ З САМАЛЁТАМ

Чула, што адзін дызель-поезд каштуе цяпер 40 мільёнаў рублёў. Напэўна, таму іх парк на Беларусі амаль не абнаўляецца. Цікава, а на колькі «цягнуць» іншыя сродкі перавозкі пасажыраў?

А. ЛАПЮК. Магілёўская вобласць.

Наша чытачка трохі памылілася. Адзін дызель-поезд для Беларусі каштуе 45 мільёнаў рублёў, электрапоезд — 35, а адзін пасажырскі вагон — ажно мільён нямецкіх марак. У параўнанні з гэтым аўтобусы здаюцца значна таннейшымі, напрыклад «ЛАЗ» — мільён, а «ЛіАЗ» — два мільёны рублёў. А вось «Ікарусы» прадаюцца толькі за валюту.

Самалёт-авіялайнер «ТУ-154М» можа забраць з бюджэту 164 мільёны рублёў, ды яшчэ кожная тона авіяцыйнай газы каштуе 8 тысяч «драўляных». Канешне, рэспубліканскаму бюджэту наўрад ці пад сілу вытрымаць такія расходы, аднак ёсць надзея на дапамогу Еўрапейскага супольніцтва, у камісіях якога зараз праходзіць экспертызу праграма развіцця транспарту ў нашай рэспубліцы. Дарэчы, ужо ёсць прапановы ад заходніх партнёраў, якія па вартасці ацанілі выгаднае геаграфічнае становішча Беларусі.

«Зоркавыя» аклады

Мы ў будучым годзе заканчваем Мінскае ваеннае інжынернае вучылішча і станем афіцэрамі. У сувязі з гэтым, паважаная рэдакцыя, не зусім карэктнае, але злабадзённае пытанне: якія аклады выплачваюцца зараз афіцэрам па вайсковых званнях?

Група курсантаў. г. Мінск.

Улічваючы той факт, што падобныя пытанні прыходзяць і ад ваеннаслужачых звыштэрміновай службы, прыводзім даныя з Дадатка № 2 да пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь «Аб рэгуляванні аплаты працы ваеннаслужачых Узброеных Сіл і пагранічных войск» ад 12 чэрвеня 1992 года № 361. У адпаведнасці з ёю малодшы сяржант звыштэрміновай службы павінен атрымліваць аклад за вайсковае званне ў памеры 150 рублёў, сяржант, старшы сяржант і старшына звыштэрміновай службы — адпаведна 200, 250 і 300 рублёў, прапаршчык — 400, а старшы прапаршчык — 500 рублёў.

Афіцэрам малодшага і сярэдняга саставу ўстаноўлены «за зоркі» наступныя аклады: малодшаму лейтэнанту — 700 рублёў, лейтэнанту — 800, старшаму лейтэнанту — 900, капітану — 1.000, маёру — 1.200, падпалкоўніку — 1.400 і палкоўніку — 1.600 рублёў. Больш высокія лічбы акладаў па воінскіх званнях у вышэйшага афіцэрства. Генерал-маёру «ідзе» 1.900 рублёў, генерал-лейтэнанту — 2.000 рублёў, генерал-палкоўніку — 2.400, а генералу арміі — ажно 2.500 рублёў. Нагадваем, што гэта аклады толькі па вайсковых званнях без уліку службовага акладу. Так што, таварышы курсанты, служыце добра, станавіцеся генераламі і атрымлівайце свае законныя тысячы.

ЛЯЦЯЦЬ... «ВУТКІ»

Раз-пораз перыядычныя выданні ці то з-за некампетэнтнасці, ці то дзеля нейкай рэкламы выпускаюць на свабоду «газетных вутак». А не маглі б вы крыху больш падрабязна расказаць пра гэтыя «адхіленні ад нормы»?

У. ЛЯСНЫ, Баранавіцкі р-н.

«Газетныя вуткі» з'явіліся больш 300 гадоў назад у Германіі, калі там пачалі друкавацца першыя газеты. На газетных старонках расказвалася аб апошніх навінах, аб цікавых падзеях і фактах. Але час ад часу карэспандэнты паведамлялі аб неверагодных рэчах, надта падобных на фантазіі аўтара ці «відавочцаў». Напрыклад: «У Афрыцы выяўлены плямёны неграў-бландзінаў», або: «Конь у лонданскім каралеўскім цырку размаўляе па-англійску» і да т. п.

У такіх выпадках перад рэдактарам паўставала пытанне: ці можа быць на самай справе тое, аб чым паведаміў карэспандэнт, магчыма, ён даверыўся чуткам або навыдумляў, каб «было цікавей»? Карацей кажучы, высмактаў з пальца?

Што ўсё-такі рабілі рэдактары з паведамленнямі, якія лічылі выдумкай? Не друкавалі іх? Не, наадварот! Але каб зняць з сябе адказнасць за падман чытачоў, у канцы такіх заметак ставілі літары NT, ад лацінскіх слоў «нон тэстатур», г. зн. «не праверана». NT вымаўляецца па-нямецку як «энтэ»—качка, вутка. Вось так і прыжыліся «вуткі» на газетных палосах.

АДРАДЖЭННЕ ДЗЯРЖАЎНАЙ МАЁМАСЦІ— СПРАВА ТОНКАЯ

Вышэйшы гаспадарчы суд Беларусі яшчэ раз тлумачыць заканадаўства

У апошні час узнікае вельмі многа пытанняў па заканадаўству, якое рэгулюе пытанні адносна дзяржаўнай маёмасці. Вышэйшы гаспадарчы суд рэспублікі вырашыў яшчэ раз звярнуцца да яго абмеркавання і тлумачэння на сваім чарговым пленуме.

Асноўнае пытанне — каму належыць дзяржаўная маёмасць у Беларусі? Вось якое тлумачэнне даў Старшыня Вышэйшага гаспадарчага суда У. Бойка: яе ўладальнікамі з'яўляюцца ў рэспубліцы адміністрацыйна-тэрытарыяльныя ўтварэнні. Прадпрыемствы, канцэрны, асацыяцыі, саюзы, міністэрствы, навуковыя ўстановы ўласнікамі даверанай ім дзяржаўнай маёмасці не з'яўляюцца — ёю яны могуць распараджацца толькі ў тых межах, якія вызначаны ім або прама ўстаноўлены заканадаўствам. Тут, праўда, неабходна падкрэсліць адну істотную асаблівасць: выключэнне з гэтага правіла складае маёмасць членаў працоўнага калектыву, якая ўтвараецца за кошт часткі чыстага прыбытку.

Так што ў многіх умовах гаспадарчыя суды пры вырашэнні пытанняў адчужэння дзяржаўнай маёмасці павінны сачыць за тым, каб гэтае адчужэнне, калі яно не цягне за сабой яе выбыццё з рэспубліканскай уласнасці або ўласнасці аднаго і таго ж адміністрацыйна-тэрытарыяльнага ўтварэння, ажыццяўлялася на падставе адпаведнага паўнамоцтва, прадугледжанага стандартам. Пры адчужэнні, калі дзяржаўная маёмасць пераходзіць у іншую форму ўласнасці, неабходны дазвол уласніка гэтай маёмасці або органа, ім упаўнаважанага. Допушчальныя ж размеры і віды маёмасці, якая магла б адчужацца, павінны быць устаноўлены заканадаўчым шляхам.

Вышэйшы гаспадарчы суд растлумачыў таксама, што права распараджацца рэспубліканскай дзяржаўнай уласнасцю мае выключна Савет Міністраў Беларусі — сам або праз упаўнаважаны ім орган Дзяржмаёмасць рэспублікі (праўда, гэты камітэт не можа падмяняць паўнамоцтвы і адказнасць урада); па камунальнай уласнасці права распараджацца маюць адпаведныя Саветы народных дэпутатаў. Гэта ж рашэнне датычыцца і адчужэння дзяржаўнай маёмасці, якая ўтвараецца пры стварэнні камерцыйных прадпрыемстваў са змешанай або прыватнай формамі ўласнасці, унясенні паю ва ўстаўныя стандартныя фонды недзяржаўных асацыяцый, таварыстваў, камерцыйных банкаў, здачы маёмасці ў арэнду з выкупам. Парушаныя пры гэтым правы ўласніка дзяржмаёмасці ў частцы згоды на адчужэнне падлягаюць аднаўленню ў судовым парадку. Страты, нанесеныя ўласнікам у сувязі з выбыццём сродкаў маёмасці з дзяржаўнага абароту, павінны кампенсавацца.

У мэтах удасканалення заканадаўства рэспублікі аб прадпрыемствах, уласнасці і некаторых іншых Вышэйшы гаспадарчы суд мяркуе ўнесці ў парламент свае прапановы.

І ў міліцыі ўзрастае нацыянальная самасвядомасць

Прыкметай часу з'явілася нядаўняе ўстанаўленне на фасадзе будынка Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь у Мінску выявы дзяржаўнага герба «Пагоня» і шыльды з назвай установы. Уласна кажучы, гэты факт заканамерны, бо цэнтральны апарат падае ўсім астатнім прыклад выканання Закона аб дзяржаўнай сімволіцы. Дарэчы, кіраўніцтва ведамства строга прытрымліваецца выканання і іншых законаў Рэспублікі Беларусь, у прыватнасці, аб дэпалітызацыі органаў унутраных спраў. З кабінетаў будынка апарату вывезены партрэты і бюсты класікаў марксізму-ленінізму. На жаль, гэтага не скажаш пра некаторыя раённыя аддзелы ўнутраных спраў, дзе ў службовых кабінетах захаваліся не толькі партрэты правадыроў, але і ленінскія пакоі, табліцы правядзення сацыялістычнага спаборніцтва, а дзе-нідзе супрацоўнікам кіраўнікі ўручаюць за выдатную работу пераходныя чырвоныя вымпелы.

У сувязі з гэтым у сродках масавай інфармацыі з'яўляюцца такія заявы — маўляў, выкінуць з кабінетаў ідэалагічнае «смецце» мы заўсёды паспеем, а вось што ўзамен? Тым, хто яшчэ знаходзіцца на перакрыжаванні ідэалагічных дарог, хачу паведаміць, што для калектыву следчага ізалятара ўпраўлення ўнутраных спраў Мінаблвыканкома гэтай праблемы не існавала. Па ініцыятыве намесніка начальніка ізалятара Мікалая Ліпаўкі і начальніка аддзела па рабоце працы з асабовым саставам Станіслава Крэпскага клуб установы аформлены нагляднай агітацыяй, пазнаёміўшыся з якой, кожны супрацоўнік даведаецца пра гісторыю Беларусі.

— Мы палічылі, што веданне сваёй гісторыі, — расказвае Станіслаў Крэпскі, — будзе лепш уплываць на станаўленне асобы супрацоўніка ізалятара, чым ідэалагічныя догмы. Ды і ў рэшце рэшт пара не дэкларавана, а на практыцы ўзнімаць нацыянальную свядомасць калег.

Што ні кажы, а маёр унутранай службы Станіслаў Крэпскі разважае правільна, бо самая цяжкая спадчына, якую пакінулі нам і царызм, і дзесяцігоддзі партыйнай дыктатуры, гэта нізкі ўзровень нацыянальнай самасвядомасці.

Віктар ПАТАПЕНКА.

ЯК ЕЗДЗІЛІ, ТАК І БУДЗЕМ ЕЗДЗІЦЬ?

МІНСК. На апошнім пасяджэнні гарвыканкома вырашана пакуль што не мяняць тарыфы на праезд у гарадскім транспарце. Гэта мера запатрабуе на фінансаванне транспартных арганізацый на IV квартал бягучага года каля 300 мільёнаў рублёў з гарадскога бюджэту, а ўлічваючы той факт, што апошні далёка не бяздонны, апошняя цана на праезд — 1 рубель — доўга не пратрымаецца.

Фільмы тыдня

- «ПЛАШЧАНІЦА АЛЯКСАНДРА НЕЎСКАГА»
- «ЦВЯРБУЛЬ»
- «АКІЯН»
- «ГОМА ПАРАДОКСУМ ДВА»

НОВУЮ КАЛЯРОВУЮ мастацкую кінастужку «ПЛАШЧАНІЦА АЛЯКСАНДРА НЕЎСКАГА» прапануюць увазе гледачоў кінематаграфісты кінастудыі «Расія» і аб'яднанне «Рускі цэнтр «Перасвет».

...Да святара айца Серафіма прыйшоў на споведзь змучаны пакутамі сумлення злодзей-прафесіянал Вася Пегі. Калісьці ён учыніў дзёрзкае злачынства — выкраў з музея ўнікальную рэліквію рускай гісторыі, плашчаніцу князя Аляксандра Неўскага, і гэта не дае спакою яго душы нават праз шмат гадоў. Айцец Серафім параіў грэшніку вярнуць скарб царкве, толькі тады прыйдзе заспакаенне. Пасля споведзі жыццё злодзея набыло новы сэнс, і ён кінуўся ў ногі да Сямёна Бурдзюкова, вядомага ў вузкіх колах па мянушцы Шаман, якому ў свой час і прадаў плашчаніцу, — маўляў, гатовы купіць рэч за любыя грошы. Але Шаман марудзіць...

Вакол шытай золатам плашчаніцы разгортваюцца гарачыя страсці і драматычныя падзеі...

З ЦІКАВАСЦЮ ГЛЯДЗІЦЦА новая таксама каляровая мастацкая кінастужка «ЦВЯРБУЛЬ» сумеснай вытворчасці творча-вытворчых аб'яднанняў «Экран» і «Саюзтэатр».

Цвярбуль — гэта скарочана Цвярскі бульвар, на якім жывуць у старой камунальнай кватэры героі гэтай карціны. Зіму змяняе лета, лета—зіма, а тут, у камуналцы, усё застаецца па-ранейшаму. Лектар Сопкін у каторы ўжо раз едзе ў камандзіроўку з адной і той жа тэмай «Шлюб і сям'я ў СССР». Энергічны маладачы чалавек Дзіма праводзіць нейкія навуковыя доследы над пацукамі, якія жывуць у іх кватэры. Дворнік Васіль Андрэевіч удзень сочыць за парадкам, мяце вуліцу, а ноччу шые на машынцы... Перад домам пастаянна сядзяць на лаўцы двое закаханых. Тут яны ядуць, спяць, трымаюць пад дрэвам у чамадане свае рэчы. Але, мяркуючы па ўсяму, яны шчаслівыя...

АМАТАРАМ ІНДЫЙСКАГА КІНО адрасавана каляровая двухсерыйная мастацкая кінакарціна «АКІЯН». У займальнай меладраматычнай форме фільм апавядае пра нялёгкі лёс галоўнага героя, які з дзяцінства выхоўваўся злачыннай бандай па яе воўчых законах.

...Буйны мафіёзі Нарсінгх павінен хутка быць судзімы за свае шматлікія злачынствы. Расследаванне па яго справе вядзе сумленны афіцэр паліцыі Сураджбхан. Імкнучыся пазбегнуць суда і збавіцца ад небяспечных сведкаў, Нарсінгх не спыняецца ні перад чым: трагічны лёс спасцігае маленькага брата галоўнага сведкі Раджэшвара; выкрадзен Аджыт — сын следчага Сураджбхана; ад рукі бандытаў гіне і сам следчы...

І ўсё-ткі Нарсінгх асуджаны і змешчаны ў турму. Раджэшвар, чые каштоўныя сведчанні дапамаглі выкрыць злачынца, вымушан пакінуць Індыю. Маленькі Аджыт застаецца сярод бандытаў...

Прайшло 14 гадоў. Нарсінгх выйшаў на свабоду. Усе гэтыя гады ён распрацоўвае план помсты сведку Раджэшвару...

КІНАСТУДЫЯ «ЦЭНТРНАВУКФІЛЬМ» перадае на суд гледачоў новую каляровую кінастужку «ГОМА ПАРАДОКСУМ ДВА».

Гэта вельмі дзіўны фільм. Ён разбурае ўсе нашы звыклыя традыцыйныя ўяўленні аб кінарэальнасці і фантастыцы, аб зразумелым і простым, аб сюжэтнай структуры фільма, аб музыцы і значэнні слова ў ім. У ім няма лагічнай пабудовы, а ёсць зварот да асацыятыўнага і метафарычнага мыслення, няма дзеючых асоб у агульнапрынятым сэнсе, а ёсць як бы маскі-персанажы з адметнымі пластычнымі і рэчавымі прыкметамі-сімваламі: вайсковай фуражкай, ботамі, кабурой, купальным касцюмам-цяльняшкай, цыліндрам...

Мы папярэджаны, што словы ў фільме вымаўляюцца душэўна хворымі людзьмі, але поўнасцю ўсвядоміць гэта не можам, настолькі тэкст іх прамой пазнавальны, калі не літаральна, дык па сэнсу: яго мы чытаем у газетах, чуем з тэлевізійных экранаў.

Камерцыйнае паляванне ёсць і на Беларусі

Я заўзяты паляўнічы. Асабліва люблю паляванне на ласёў. Да мяне дайшлі чуткі, што іншаземцы цяпер могуць прыязджаць да нас і за грошы адстрэльваць ласёў, дзікоў, аленяў і іншую дзічыну. Ці так гэта і колькі гэта каштуе?

Я. ШУПЕЙКА. г. Жабінка.

Трэба сказаць, што сярод паляўніча-прамысловых капытных Беларусі лось займае першае месца па атрымліваемай мясной прадукцыі і другое — па колькасці пагалоўя. У 1986—1991 гадах у беларускіх лясах жыло 26—30 тысяч ласёў. Паляванне на іх вядзецца з 1974 года, і ў апошні час кожны год адстрэльваецца 4,5—5 тысяч ласёў. Ласяціна карыстаецца вялікім попытам на міжнародным рынку. А ў 1991 годзе ў Беларусі быў зроблены першы крок у правядзенні камерцыйнага палявання на ласёў, аленяў, дзікоў і іншых прадстаўнікоў нашай фаўны, накіраваны ў першую чаргу на задавальненне попыту замежных гасцей. Менавіта такім чынам ужо адстраляна 55 ласёў, 10 аленяў, 18 дзікоў. Кошт ліцэнзіі на адстрэл аднаго ласясамца і на атрыманне трафеяў, якімі з'яўляюцца рогі, даволі высокі — ад 2,5 да 4 тысяч нямецкіх марак. Дарэчы, валюты, выручанай ад адстрэлу аднаго лася-самца, хапае на тое, каб на працягу года праводзіць усе неабходныя мерапрыемствы ў адной паляўнічай гаспадарцы.

Статус застаецца

Страціла работу, некаторы час стаяла на ўліку ў цэнтры занятасці. Там не прапанавалі нічога прыдатнага па маёй спецыяльнасці, але перасталі плаціць дапамогу. Растлумачце, калі ласка, калі чалавеку прысвойваюць статус беспрацоўнага?

М. ЧЫЖ, г. Бяроза.

Калі чалавек трапіў пад скарачэнне, дык на працягу трох месяцаў пасля гэтага яму выплачвае дапамогу прадпрыемства, дзе ён працаваў. Калі чалавек за гэты час не здолеў нешта знайсці для сябе, то ён становіцца на ўлік у цэнтры занятасці, які далей будзе займацца яго працаўладкаваннем. Тады часова непрацуючаму надаецца статус беспрацоўнага і выплачваецца штомесячная дапамога. Некаторыя людзі могуць набыць такі статус нават за чатырнаццаць дзён. Гэта тыя, хто нідзе не працаваў, напрыклад, выпускнікі школ, вучылішчаў, вышэйшых навучальных устаноў.

Але калі служба занятасці прапаноўвала два разы падыходзячую работу (гэта значыць па спецыяльнасці, ці проста, якая б чалавека задаволіла), то тыя, хто ад яе адмовіўся, перастаюць атрымліваць штомесячную грашовую падтрымку, але не трацяць статусу беспрацоўнага.

ЛЕБЯДЗІНАЕ ВОЗЕРА. Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

ГРЫБНЫ СЕЗОН

ПАМЯТАЙЦЕ: АТРУЦІЦЦА МОЖНА НЕ ТОЛЬКІ МУХАМОРАМ, АЛЕ І БАРАВІКОМ...

Сухое, спякотнае надвор'е летам не спрыяла росту грыбоў. Затое цяпер, пасля асенніх дажджоў, з'явіліся адразу амаль усе прадстаўнікі грыбнога сямейства. Ды не вельмі спяшайцеся, аматары «ціхага палявання», будзьце асцярожнымі: далёка не ўсе грыбы і не ўсюды бясшкодныя для здароўя і нават жыцця. Напрыклад, у штотыднёвіку «Аргументы і факты» нядаўна паведамілі, што ў Варонежскай вобласці атруціліся грыбамі 192 чалавекі, з іх 23 памерлі. Пра падобную трагедыю ў зоне Санкт-Пецярбурга перадаў тэлеканал «Астанкіна».

Наш няштатны карэспандэнт Георгій ПАРАФЯНЮК звярнуўся за тлумачэннямі, парадамі да міколага, дырэктара музея прыроды Нацыянальнага дзяржаўнага парку «Белавежская пушча» Паўла МІХАЛЕВІЧА. Вось што ён сказаў:

НАРОДНЫ ЛЯЧЭБНІК

— Вядома, завочна я не магу даць ніякага заключэння аб прычынах атручэнняў людзей грыбамі ў Расіі. Яны могуць быць рознымі, і гэта высвятляюць спецыялісты на месцы. Аднак, важна папярэдзіць нешта падобнае ў нас, на Беларусі. Таму і хачу звярнуць увагу чытачоў «Звязды» на простыя, але вельмі важныя правілы, якія павінен ведаць кожны грыбнік.

— Павел Кірылавіч, спачатку некалькі слоў пра публікацыі аб атручэннях грыбамі...

— У іх ёсць даволі слушныя прапановы. Але нямала і некампетэнтнага. Вось у тым жа № 32 «Аргументов и фактов» пішуць: «Спачатку мы грашылі на несапраўдныя формы белай паганкі, але сярод тых, хто атруціўся, былі вопытныя грыбнікі, якія памыліцца ніяк не маглі. Яны збіралі сыраежкі, масленкі, падбярозавікі, свінухі, шампіньёны, паплаўкі, чорныя груздзі». Тут адразу некалькі памылак. Па-першае, ніякіх «несапраўдных форм белай паганкі» няма, медыкі гэты від дзеляць на тры разнавіднасці — зялёную, белую і жоўтую. На самай справе, маюцца на ўвазе белая паганка (зялёная), мухаморы— веснавы і смярдзючы (абодва віды з белымі шапачкамі), мухамор паганкападобны (з жоўтай, салатавай шапачкай). Дарэчы, хачу зазначыць, што пласцінкі ва ўсіх маладых ядавітых мухамораў белыя, а не ружовыя, як у шампіньёна (пячуркі).

Да таго ж, ядавітымі з'яўляюцца і некаторыя іншыя віды мухамораў — пантэрны, парфіравы, чырвоны.

Па-другое, свінухі або свінаркі (на захадзе рэспублікі іх называюць паддубнямі) ні ў якім разе збіраць нельга: у заходніх краінах яны даўно лічацца неядомымі, а ў нас з 1986 года забаронены іх збор і нарыхтоўка з-за таксічнасці. Хоць бы адкрылі аўтары публікацыі папулярную кнігу «Всё о грибах», у якой на старонцы 179 дакладна сказана пра ядавітасць гэтых грыбоў, праўда, іх атрутныя рэчывы не адразу, а паступова разбураюць печань і іншыя органы.

Па-трэцяе, чорныя груздзі, як і іншыя так званыя млечнікі, прыгодныя толькі для засолкі, прычым ужываць іх можна не раней, чым праз 40 дзён пасля салення. Калі ж такія грыбы адразу падсмажыць на патэльні—атручэнне непазбежнае.

А вось артыкул у газеце «Правда», апублікаваны 6 жніўня г. г. пад красамоўнай назвай «Гэтыя грыбы нас у труну загоняць». Правільна тут напісана пра неабходнасць умелай кулінарнай апрацоўкі грыбоў, абавязковага адварвання не менш 40 мінут перад тым, як смажыць. Ды вось зноў недарэчнасць, пэўна, «накрутка» журналісткі: «Пры апрацоўцы нават мухаморам не атруцішся!» Якое глупства! Не атруцішся, калі гэта ядомы, скажам, шэра-ружовы мухамор, а калі ядавіты від, дык ніякая кулінарная апрацоўка не дапаможа. Так, аманітатаксін белай паганкі стойка пераносіць нават пекла доменнай печы. Хоць сто разоў адварвай, усё роўна атрута застаецца. Няпраўда і тое, што грыб вырастае літаральна за адзін дзень: патрэбна для гэтага не менш 3—4 дзён. Да таго ж, тое, што мы называем грыбам — толькі яго пладовае цела, а грыбніца, якую мы не бачым, жыве і расце многія гады.

— Што ж, наконт ядавітых грыбоў усё зразумела, а ці можна атруціцца ядомымі, скажам, баравікамі?

— На жаль, можна. Калі гэтыя грыбы старыя, чарвівыя, засохлыя — у іх сам грыбны бялок утрымлівае мікатаксіны. Ды і пры няправільным захоўванні сухіх грыбоў ці псаванні кансерваў таксама можна атрымаць моцнае атручэнне.

І варта памятаць, што любы ядомы від грыбоў здольны паглынаць ядавітыя рэчывы, канцэнтрацыя якіх у сухое надвор'е ўзрастае.

Да таго ж, у ядомых відаў нярэдка ёсць небяспечныя двайнікі. У Швейцарыі не збіраюць баравікоў. І не таму, што яны самі па сабе нясуць небяспеку, а таму, што там ёсць ядавітыя двайнікі, і сярод іх вельмі небяспечны — сатанінскі грыб. У нас ён, на шчасце, не сустракаецца. Хоць ёсць іншы двайнік — жоўцевы грыб ці гарчак (у яго знізу шапачкі мякаць ружовая). Гэта — неядомы грыб (з-за горкага смаку). Але наўрад ці ім хто можа атруціцца: пакаштуе горкую страву, сплюне і есці не стане. Між тым, смяротна ядавітыя паганкі, як зазначалі тыя, хто імі атруціўся, вельмі прыемныя на смак. І яшчэ. Каварная бледная паганка не адразу, а толькі праз 6—12 гадзін, а то і пазней дае пра сябе знаць, калі ўжо зрабіла сваю чорную справу і выратаваць хворага вельмі складана.

— Дык як засцерагчыся ад атручэння грыбамі? Зусім іх не збіраць, ці што? Але ж так хочацца лясных далікатэсаў?

— Магчыма, хутка так і будзе, што ўсе грыбы ў лясах акажуцца ядавітымі. Калі не спыніцца забруджванне нашых лясоў. І так «чыстых» зон засталося вельмі мала. Адна чарнобыльская аварыя накрыла радыенуклідамі большую частку тэрыторыі рэспублікі. У некаторых краінах ужо і сапраўды не збіраюць дзікарослыя грыбы і ягады — небяспечна, а вырошчваюць экалагічна чыстую прадукцыю ў падвалах, цяпліцах (шампіньёны, вешанкі і інш.). Вядома, баравікі і іншыя грыбкі ў цяпліцы не вырастуць — тады іх трэба было б узяць пад шкло разам з лесам.

А ў заключэнне дам грыбнікам парады, якія, спадзяюся, дапамогуць ім пазбегнуць бяды:

Збірайце толькі тыя грыбы, якія вы добра ведаеце. Не верце ніякім «універсальным» спосабам вызначэння ядавітасці грыба — іх трэба адрозніваць, як, скажам, бульбу ад бурака, інакш нічога не дапаможа;

— не збірайце грыбы, у якіх ножка знізу мае клубнепадобнае патаўшчэнне. Памятайце, што небяспечныя мухаморы маскіруюцца пад сыраежкі, шампіньёны, зялёнкі;

— лепш бярыце грыбы з ножкамі, тады вопытны грыбнік дапаможа вам праверыць грыбы ў вашым кошыку. Без ножак ядавітыя лёгка зблытаць з ядомымі;

— пры зборы шампіньёнаў памятайце: пласцінкі ў іх ружовыя, а не белыя. Але і тут ёсць ядавіты двайнік — карболавы шампіньён, які на зрэзе жаўцее на некалькі хвілін, мае пах карболкі.

— калі вы слаба ведаеце грыбы, лепш не збірайце пласцінчатых (тыпу сыраежкі). Сярод трубчатых (баравікі, падасінавікі, падбярозавікі, масленкі) ёсць толькі неядомыя (горкія на смак), атрутных у нашай мясцовасці не сустракаецца;

— навучыцеся адрозніваць сапраўдныя і несапраўдныя апенькі (і тых, і другіх — па некалькі відаў!);

— збірайце толькі маладыя, здаровыя, добра развітыя грыбы, якія нельга зблытаць з іх атрутнымі двайнікамі. Старыя, засохлыя, пашкоджаныя збіраць нельга;

— нельга збіраць грыбы ў зонах, забруджаных радыенуклідамі. Калі вы не думаеце пра сваё здароўе, дык хоць не давайце есці стравы з гэтых грыбоў дзецям. Наогул, усе грыбы, сабраныя ў Беларусі, трэба правяраць «на радыяцыю» ў адпаведных лабараторыях;

— нельга збіраць грыбы ў прамысловай зоне, а таксама бліжэй чым за 50 метраў ад ажыўленых аўтамагістраляў і чыгункі — там грыбы таксама атручаны шкоднымі выкідамі. Шведы не выпадкова гэтыя зоны паблізу дарог называюць зонамі смерці.

Не стаўлю на мэце кагосьці адпуджваць ад грыбоў, перш наперш хочацца папярэдзіць бяду.

НАДВОР'Е

22 верасня

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае з праясненнямі надвор'е без ападкаў. Тэмпература паветра ў Брэсце, Гомелі, Магілёве — 14—16, Мінску, Віцебску, Гродна — 15—17 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак сухое, месцамі з начнымі замаразкамі надвор'е. Тэмпература паветра ўначы 3—8, удзень — 14—19 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

БАГАТЫЯ ТАКСАМА ПЛАЧУЦЬ

(Працяг. Пачатак у №№ 185, 186, 187, 189).

МАРЫЯНА

Марыяна дрэнна сябе адчувае, але яна задаволена прыходам Леанарда і прымае яго ў сваім пакоі. Яна яшчэ не ведае, што прычына яе хваробы—цяжарнасць.

У час гутаркі з Леанарда маладая жанчына траціць прытомнасць і падае. Леанарда падтрымлівае Марыяну за талію, і ў гэты момант у пакой уваходзіць Луіс Альберта. Рэйс у Бразілію адмянілі з-за нялётнага надвор'я.

Асляплены рэўнасцю, сеньёр Сальвацьера учыняе грандыёзны скандал. Ён не жадае слухаць ні Марыяну, ні Леанарда, ні Марыю, ні Рамону. Яму ўсё зразумела: ён застаў сваю жонку ў спальні з іншым мужчынам—хіба гэта не прычына для разводу?

Марыяна глыбока зняважана недаверам мужа, дзеля якога яна столькі выцерпела і які ёй даражэй за ўсё на свеце.

Разгневаны Луіс Альберта заяўляе, што пасля вяртання з Бразіліі будзе дабівацца разводу. Яму не патрэбна жонка, якая ў першы ж дзень адсутнасці мужа запрашае да сябе каханка. Ён ідзе з дому і на наступны дзень пакідае Мексіку.

Марыяне ўсё гэта здаецца кашмарным сном, верхам несправядлівасці, але што яна можа зрабіць?

Праз некаторы час яна зразумела, што чакае дзіця. Рамона і Марыя раяць ёй паведаміць аб гэтым Луісу Альберта тэлеграмай, але Марыяна вырашае сама паехаць у Бразілію і пагаварыць з мужам.

ЛУІС АЛЬБЕРТА

Луіс Альберта заняты справамі фірмы: набыта зямля пад забудову, наняты рабочыя. Але памяць пастаянна вяртае яго да той сцэны ў спальні жонкі. Не, ён ніколі не даруе гэтай жанчыне, якая так насмяялася над яго каханнем. Ён не мае пра Марыяну ніякіх звестак, і дзякуй Богу. Так будзе лягчэй яе забыць.

Вераніка КАСТРА ў час сустрэчы на тэлестудыі Астанкіна. Здымак зроблены з экрана тэлевізара.

Будаўніцтва ідзе добра і абяцае вялікі прыбытак.

Марыяне цяжка было адшукаць у Бразіліі будоўлю мужа. Яна ўпэўнена, што зможа ўсё растлумачыць Луісу Альберта; яна ніколі не здраджвала яму, акрамя яго ў яе не было ніводнага мужчыны.

Марыяна лічыць: даведаўшыся пра тое, што яна чакае дзіця, яго дзіця, муж верне ёй сваё каханне.

Аднак яе чакае глыбокае расчараванне. Луіс Альберта сустракае жонку вельмі холадна. Ён не хоча чуць яе тлумачэнняў. Для яго факт здрады наяве. Ён усё бачыў на свае вочы. Ну а дзіця няхай выхоўвае яго «татачка»—Леанарда. Муж не верыць ні адзінаму слову Марыяны і патрабуе разводу.

Марыяна ўзрушана жорсткасцю Луіса Альберта. Жыццё без каханага чалавека страціла для яе ўсякі сэнс. Яна вяртаецца ў Мехіка, бязмэтна ходзіць па вуліцах. Пра яе вяртанне не ведаюць ні Рамона, ні Марыя.

Многа разоў Марыяну наведвае думка аб самазабойстве. Яе спыняе толькі тое, што разам з ёю загіне іх дзіця.

Нарэшце падыходзіць час родаў, і Марыяна трапляе ў радзільны дом. Яна добра нарадзіла хлопчыка, але яе стан моцна пагоршыўся. Яна перастала разумець, што робіць, куды ёй трэба ісці.

Выйшаўшы з сынам, якога яна назвала Бета, з радзільнага дома, Марыяна сустрэла ўжо немаладую жанчыну, прадаўшчыцу латарэйных білетаў, папрасіла яе пабыць з сынам некалькі хвілін і пайшла. Калі яна апамяталася і вярнулася за дзіцем, ні жанчыны, ні сына не было на тым месцы, дзе яна іх пакінула. Гэта канчаткова пазбаўляе яе разважлівасці, і яна трапляе ў клініку для душэўнахворых.

РАМОНА

Занепакоеная доўгай адсутнасцю Марыяны, Рамона пачынае яе шукаць. Яна даведваецца, што Марыяна даўно вярнулася ў Мехіка. Гэта яшчэ больш палохае яе.

Нарэшце яна знаходзіць Марыяну ў клініцы. Стан жанчыны вельмі цяжкі—яна ўвесь час сцвярджае, што страціла сына. Урачы мяркуюць, што ў Марыяны неадчэпная ідэя. Аднак Рамона разумее, што яна гаворыць праўду.

Луіс Альберта вяртаецца дамоў. Даведаўшыся пра няшчасце Марыяны, ён глыбока раскайваецца ў сваіх паводзінах. Менавіта з-за яго жонка трапіла ў псіхіятрычную бальніцу. Луіс Альберта не шкадуе грошай, каб вылечыць Марыяну. У яе цудоўны ўрач, з якім Луіс Альберта доўга гутарыць.

Марыяна пачынае папраўляцца. Аднак думка аб страце сына пастаянна не дае ёй спакою. Яна ўвесь час спрабуе яго адшукаць. Марыяна даравала Луісу Альберта, і хутка ён павінен забраць яе дамоў.

Перад выпіскай доктар раіць Луісу Альберта не забараняць жонцы шукаць страчанага сына. Але ні ён, ні Луіс Альберта не вераць у існаванне дзіцяці. Яшчэ адна парада доктара— узяць з прытулку груднoе дзіця, гэта павінна зменшыць боль Марыяны.

Луіс Альберта выконвае параду ўрача. Ён бярэ з дзіцячага прытулку грудную дзяўчынку па імені Марысабель і ўдачарае яе. Калі Марыяна ўбачыла дзіця, яна падумала, што муж знайшоў іх хлопчыка. Але, на жаль, хлопчык аказаўся дзяўчынкай. І вось цяпер кожны дзень Марыяна разам з Рамонай адпраўляюцца на пошукі сына.

Так працягваецца семнаццаць гадоў.

Марыяна палюбіла прыёмную дачку. Яна клапоціцца пра яе адукацыю і выхаванне. У сям'і Сальвацьера пануюць любоў і згода, але боль страты ўласнага сына не пакідае Марыяну. Яна не спыняе яго пошукаў.

Луіс Альберта прывык да таго, што жонка часта выходзіць з дому. Толькі Марысабель крыўдзіцца з-за гэтага на маці.

Дзяўчынка вырасла і стала сапраўднай прыгажуняй, але яна нічога не ведае ні пра сына Марыяны, ні пра сваіх сапраўдных бацькоў.

САРА

У якасці карміцелькі Марысабель Луіс Альберта ўзяў да сябе ў дом нейкую Сару.

Гэта маладая разбітная маладзіца «паклала вока» на гаспадара і спрабуе ўсімі праўдамі і няпраўдамі спакусіць яго. Яна паводзіць сябе нахабна. Пастаянна намякае Луісу Альберта на непаўнацэннасць Марыяны. Як і нябожчыцу Эстэр, Сару цікавяць толькі грошы.

Аднойчы Луіс Альберта здраджвае Марыяне з Сарай. Пасля гэтага Сара пачынае шантажыраваць свайго гаспадара. Пагражае расказаць Марыяне пра яго здраду і патрабуе за маўчанне грошы.

Абураны Луіс Альберта ва ўсім прызнаецца жонцы і выганяе шантажыстку з дому.

Марыяна і на гэты раз даруе мужу.

ПРАЗ СЕМНАЦЦАЦЬ ГАДОЎ...

МАРЫЯНА

Семнаццаць гадоў беспаспяховых пошукаў не зламалі Марыяну. Мехіка—вялікі горад са шматмільённым насельніцтвам, але ж калі-небудзь ёй павінна пашанцаваць. Надзея не пакідае яе.

Марыяна некалькі разоў вяртаецца да размовы пра сына з Луісам Альберта, але той не прымае ўсур'ёз яе пошукаў. А аднойчы нават заяўляе Марыяне, што наўрад ці змог бы жыць з жанчынай, што страціла ці падаравала каму-небудзь іх дзіця. У такой жанчыны зусім адсутнічае пачуццё мацярынства.

Горкія словы мужа глыбока ранілі душу Марыяны.

БЕТА

Тым часам іх сын Бета выхоўваўся ў беднай прадаўшчыцы латарэйных білетаў.

Калі сеньёра Чоле (так звалі гэту жанчыну) прынесла ў дом чужое дзіця, муж кінуў яе. «Ці я, ці падкідыш»—паставіў ён пытанне рубам. Сеньёра Чоле выбрала падкідыша.

Яна жыла ў самым бедным квартале Мехіка і, вядома, не магла даць хлопчыку ніякай адукацыі. Але яна аддавала яму ўсю сваю любоў і выхавала сумленным і сціплым.

Ён з дзіцячых гадоў дапамагаў сваёй прыёмнай маці прадаваць латарэйныя білеты. Бета вельмі любіў і паважаў сеньёру Чоле, лічыў яе роднай маці. Гэта быў высокі, стройны прыгожы юнак, з рысамі сапраўднай высакароднасці, якія атрымаў у спадчыну ад сваіх сапраўдных бацькоў.

Разам з імі жыла сяброўка сеньёры Чоле Феліпа, звычайная добрая жанчына, якая ў далейшым ледзь не адыграла ракавую ролю ў лёсе Бета.

Так бы і працягвалася іх жыццё, калі б не хвароба сеньёра Чоле. Прыёмная маці Бета трапляе ў клініку. Ёй неабходны вельмі дарагія лекі, толькі яны могуць яе выратаваць. Але грошай у Бета няма, і ён не ведае дзе іх узяць.

КРАДЗЕЖ

У Бета ёсць знаёмы па імені Себасцьян. Ён займаецца дробнымі крадзяжамі, і іншы раз у яго ёсць грошы.

Бета просіць яго пазычыць патрэбную суму. Грошай у Себасцьяна не было, а можа, ён не захацеў выручыць сябра. Замест гэтага ён прапануе Бета абрабаваць адзін багаты асабняк, які ён даўно прыгледзеў. Бета спачатку адмаўляецца, але ў яго няма выйсця. Грошы патрэбны тэрмінова, ад іх залежыць жыццё маці. Дзеля яе юнак вырашае пайсці на злачынства.

Себасцьян прыводзіць у начы яго да дома, які яны павінны абрабаваць. Аднак сам Себасцьян у дом ісці не хоча, а пасылае туды Бета. Па волі лёсу гэта аказаўся дом яго бацькоў.

Нявопытны ў зладзейскіх справах хлопчык адразу пападаецца. Убачыла яго Марыяна, а потым з пісталетам у руцэ увайшоў Луіс Альберта.

Бета спрабуе растлумачыць, што толькі хвароба маці штурхнула яго на гэты ўчынак. Яму тэрмінова патрэбны грошы на лекі.

Мацярынскі інстынкт падказвае Марыяне, што гэта іх сын, і яна адразу ж верыць яму.

Але Луіс Альберта няўмольны, ён хоча пакараць злодзея, здаць яго ў паліцыю. І як ні просіць Марыяна адпусціць хлопчыка, муж адмаўляецца выканаць яе просьбу.

Бета трапляе ў турму.

МАРЫЯНА

Усю ноч Марыяна не зводзіць вачэй.

Раніцай яна купляе неабходныя лекі і едзе ў бальніцу да сеньёры Чоле. Там яна даведваецца, што хлопчык сказаў праўду. Яна не сказала, што Бэта ў турме, проста паведаміла, што ён вельмі заняты, таму што ўладкаваўся працаваць да яе садоўнікам. Як толькі ён вызваліцца, адразу ж прыедзе наведаць маці.

Для сябе Марыяна вырашае зрабіць усё магчымае, каб вызваліць хлопчыка з бяды. Яна прыходзіць да яго ў турму, супакойвае, гаворыць, што маці стала лепш і абяцае Бета, што яго хутка выпусцяць адсюль.

Дома Марыяна працягвае ўгаворваць Луіса Альберта забраць заяву аб спробе крадзяжу.

Луіс Альберта не разумее, чаму яго жонка праяўляе такую спагаду да малалетняга злачынцы, але нарэшце згаджаецца на яе ўгаворы.

Бета выпускаюць на волю.

Марыяна кожны дзень наведвае ў бальніцы сеньёру Чоле. Яны доўга гавораць пра Бета. Сеньёра Чоле адкрывае Марыяне сваю тайну.

Бета не родны яе сын. Семнаццаць гадоў назад маладзенькая дзяўчына папрасіла яе пасядзець з дзіцем, пайшла і не вярнулася. Сеньёра Чоле забрала хлопчыка да сябе дамоў і з таго часу выхоўвае яго як роднага сына.

Пасля гэтага прызнання Марыяна канчаткова зразумела, што Бета яе сын.

Марыяна шчаслівая бясконца.

БЕТА

Выйшаўшы з турмы, Бета разам з Марыянай прыходзіць у бальніцу да маці. Сеньёра Чоле адчувае сябе значна лепш. І яна, і Бета не ведаюць, як аддзячыць Марыяне за ўсё, што яна для іх зрабіла.

Марыяна думае пра будучыню знойдзенага сына. Тайком ад Луіса Альберта яна купляе для Бета і сеньёры Чоле цудоўную кватэру, наймае яму выкладчыкаў. На гэта ідзе многа грошай, але Марыяна нічога не шкадуе для сына.

Рамона ўгаворвае Марыяну расказаць пра хлопчыка Луісу Альберта. Але Марыяна баіцца, што цяпер муж на ўспрыме яго як сына. Акрамя таго, яна добра помніць, што Луіс Альберта сказаў наконт маці, якая страціла сваё дзіця. Потым, калі хлопчык атрымае адукацыю, яна пазнаёміць яго з сапраўдным бацькам.

Бета з вялікай стараннасцю авалодвае ведамі. Ён вельмі прывык да сваёй багатай апякункі і не хоча падводзіць яе.

(Працяг будзе).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

22 верасня

Беларускае тэлебачанне

16.30. Навіны.
16.35. Беларуская мова. 1 клас. «Наш край завецца Беларуссю».
16.50. «Капрызка», «Каменныя музыкі». Мультфільмы.
17.20. Для школьнікаў. Ці любіце вы тэатр?
18.00. Студыя «Тэлесябрына». «Калі памятаем...»
18.25. Футбол. «Дынама» (Мінск) — «Беларусь» (Мінск). У перапынку (19.15) — Абласныя навіны (Віцебск).
20.20. Прадстаўляе Сычуаньскае тэлебачанне (Кітай). Фільм для дзяцей «Добры хлопчык». 4-я серыя «Пакуты Сяо Цзя-Цзя».
20.45. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Тэлебіржа.
21.35. Прадстаўляе Сычуаньскае тэлебачанне (Кітай). «Малюнак цукрам у правінцыі Сычуань». Дак. фільм.
21.50. «Танец заходняга Кітая». Музычны фільм. 1-я серыя.
22.20. «Спадарожнік «Вялікі паход» узлятае сёння вечарам». Маст. фільм. 2-я серыя.
23.15. НІКа.
23.30. Футбол-92. «Ведрыч» (Рэчыца) — «Днепр» (Магілёў).

Канал «Астанкіна»

17.00. Навіны.
17.25. Міждзяржаўны тэлеканал «Астанкіна» прадстаўляе.
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.45. «Мініяцюра». Музычная праграма.
19.00. Тэма.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. III Міжнародны конкурс папулярнай музыкі і песні «Голас Азіі». Перадача з Алма-Аты.
22.05. За крамлёўскай сцяной.
22.30. Аўтаралі «Парыж — Масква — Пекін».
23.00. Навіны.
23.25. Каханне з першага погляду. Дзень першы.

Канал «Расія»

16.15. Студыя «Рост». «Кенгуру».
16.45. Там-там навіны.
17.00. Майстэрня музыкі. Перадача 2-я. Фартэпіянная школа Сяргея Мальцава.
17.35. «Споведзь». Перадача аб жыцці і творчасці мастака Юрыя Рэпіна.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Магікане. Ігар Гарбачоў.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.20. Экспацэнтр прадстаўляе...
20.25. «Як можна выжыць». Эксперымент у Ніжнім Ноўгарадзе.
20.55. Пятае кола.
22.00. Весткі.
22.20. Спартыўная карусель.
22.25. На сесіі Вярхоўнага Савета Расіі.
22.55. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
23.25. Арт-абстрэл.

23 верасня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «На варце прыроды». Кінанарыс.
9.00. Беларуская мова. 1 клас. «Наш край завецца Беларуссю».
9.15. «Званіца». Мастацка-публіцыстычная праграма (паўтор).
10.15. «Трэст, які лопнуў». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
12.30. «Два словы ў пісьме». Дак. фільм.
15.25. На атрыманне Дзяржаўнай прэміі Беларусі. «Плач перапёлкі». 7-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. «Віталь Біянкі». Маст. фільм.
17.35. «Добры лес», «На рынгу». Мультфільмы.
18.00. «Вешчая птушка».
18.30. Рыначныя адносіны на Магілёўскім аўтазаводзе і «Магілёўсельмашы».
19.00. Абласныя навіны. (Гомель).
19.10. «Пяць зорак». Тэлегульня.
20.10. Прадстаўляе Сычуаньскае тэлебачанне (Кітай). Фільм для дзяцей «Добры хлопчык». 5-я серыя, «Сяо Цзя-Цзя і панда».
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Прадстаўляе Сычуаньскае тэлебачанне (Кітай). «Слынныя закускі ў горадзе «Чэнду». Дак. фільм.
21.45. «Танец Заходняга Кітая». 2-я серыя.
22.15. «Спадарожнік «Вялікі паход» узлятае сёння вечарам». Маст. фільм. 3-я серыя.
23.15. Закрыццё Тыдня Сычуаньскага тэлебачання (Кітай).
23.45. НІКа.

Канал «Астанкіна»

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Апошні заяц». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.45. Наш музычны клуб.
10.35. Мультфільмы.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Амаль смешная гісторыя». Маст. фільм. 2-я серыя.
12.30. «Прагулка ката Леапольда». Мультфільм.
12.40. «Безыменны замак». Маст. фільм. 6-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.15. Уолт Дысней прадстаўляе...
16.05. Канцэрт удзельнікаў І Міжнароднага юнацкага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
16.25. Дак. фільм «Маё імя Панама».
17.00. Навіны.
17.20. Міждзяржаўны тэлеканал «Астанкіна» прадстаўляе.
17.50. Дак. фільм «Ігар Ноткін. Філосаф галечы».
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.40. Кінапанарама.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Яны гатовы жыць інакш». Сустрэча У. Познера з моладдзю ў Канцэртнай студыі Астанкіна.
22.00. Як жывеш, эстрада?
23.00. Навіны.
23.25. Каханне з першага погляду. Дзень другі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
11.50. «Санта-Барбара».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Казырная дама.
15.30. Гульня без пройгрышу.
16.00. Хрысціянская праграма «Вялікія пытанні жыцця».
16.30. Там-там навіны.
16.45. Далёкі Усход.
17.30. М-трэст.
17.45. Давайце разбяромся.
17.55. Зала чакання. «Каму на Русі жыць добра?»
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. «Санта-Барбара».
20.10. Лясы.
20.40. Тэлебачанне ў законе.
21.10. Антракт.
21.25. На сесіі Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі.
22.00. Весткі.
22.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.50. Цішыня № 9.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін —32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 190.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12